

249-773 4346 19.099

Taxa postală plătită în :
aprobării Dir. Gen. PTT

ROMANIA

MAGYAR HÍR- LAP

4. évfolyam, 249 (1395) szám * Vasárnap, 1936 november 1

Nevezetesen Róbert urnak
BUDAPEST

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 249 (1395) szám * Vasárnap, 1936 november 1

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

Károly király előtt a milovici táborban szárazföldi és repülő gyakorlatok voltak

Díszebéd és fogadás a prágai román követségen

Prágából jelentik: Károly király Benes elnök és Mihály nagyvajda kíséretében pénteken megtekintette a milovici katonai táborát. A gyakorlaton egy gyalogos zászlóalj, egy nehéz géppuskás század, több harcikosci és egy harcikosci-elhárító üteg gyakorlatot mutatott be. Azután 180 repülőgép végzett légitámadási gyakorlatot.

Károly király és Mihály nagyvajda péntek délután fácánra vadászott, Benes köztársasági

elnök pedig gépkocsin visszatért Prágába.

Este Károly király Mihály nagyvajda kíséretében elhagyta a Hradcsint és a román követségre ment, ahol díszebéd, majd fogadás volt. Utána Károly király és Mihály nagyvajda Benes elnök zidohovicei (Morvaország) birtokára utazott.

A király útitervében Brünn és Pozsony is benne van.

Prága, Belgrád és Bucuresti szigorúan összpontosítják külpolitikájukat a revízió és a Habsburg-birodalom visszaállítása ellen. — Középpont a szovjet iránti politikában

Bucuresti. Saját tud. A Dimineata prágai fűdősítője ottani információk alapján ezeket írja:

— Mindenki meg van győződve, hogy súlyosan nyilatkozik meg a jelenlegi európai rend felborítására irányuló törekvés. Ebben a helyzetben a Kisantant nemcsak a legbiztosabb védelmi kapcsolatot a három állam számára, hanem egyúttal jó biztosíték is az általános európai béke számára.

Károly király látogatásának eredményeként le lehet szögezni ama meggyőződés még szilárdabb formában való kialakulását, hogy számtalan ok van arra, hogy Prága, Belgrád és Bucuresti szigorúan koncentrált politikát folytassanak, mert kétségtelen, hogy ha ez államok egyike veszélyeztetve volna, a másik kettő külön úton haladva nagy erőfeszítésekkel is alig tudná megőrizni függetlenségét és területi épségét. Magyarország követelése a trianoni

békeszerződés megváltoztatására, épúgy mind a három államot érinti, mint a Habsburg-birodalom visszaállításának terve. Így a bázisok, amelyekre a Kisantant felépült, továbbra is szilárdak maradnak.

Az Adevarul foglalkozik a két ellentétes értesüléssel, amely a világsajtóban mostanában megjelent. Az egyik az, hogy Belgrádban román-jugoszláv megegyezés jött létre Oroszország távolabb tartására; a másik pedig az, hogy Csehszlovákia látva, hogy a szovjettel való szövetsége a levegőben lóg Románia nélkül, igyekezett Prágában megnyerni Romániát, hogy jöjjön az orosz-ceseh együttműködés segítségére. A jelek szerint megmaradtak a középponton, vagyis Csehszlovákia kitart orosz szövetségese mellett, de Románia az Oroszországgal való jóviszony óhajta mellett, nem kíván újabb diplomáciai eszközöz nyúlni a barátság megerősítésére.

A madridi kormányból csak Caballero maradt Madridban

Orosz repülő-tábornok érkezik Barcelonában

La Corunából jelentik: Az itteni rádióállomás péntek este azt az általánosan elterjedt hírt közzéte, hogy a madridi kormány Caballero kivételével teljes egészében elhagyta a fővárosi.

Moszkvából jelentik: Eidemann repülő-tábornok a közeljövőben Barcelonába utazik, hogy meglátogassa az ott állomásozó szovjet-repülőket. Látogatást tesz a tábornok Alican-teban, Madridban és Bilbaóban is.

A FRANCIA KOMMUNISTÁK
FASISZTA-BARÁTSÁGGAL VÁDOLJÁK
A BLUM-KORMÁNYT.

Párizsból jelentik: A kommunista párt gyűlésén Thorez főtitkár kijelentette, az ország nehézségeit az okozza, hogy a kormány meghátrál a belföldi és külföldi fasiszmus előtt, sőt, összejártszik vele. A kormány külpolitikája el-lentében áll az ország érdekeivel. Franciaor-

szág meghunyászkodott Németország előtt a benemavatozás kérdésében és ezért a felelő-séget Blum viseli. A kommunista-párt ellenzi a közvetlen beavatkozást, de azt kívánja, hogy szüntessék be a kivételi tilalmat.

A TÜRKÖK SEMLEGESÍTŐ RENDSZABÁLYOZAS ALÁ VESZIK A DARDANELLÁN ÁT-HALADÓ SZOVJETHAJÓKAT

Párizsból jelentik: A Matin londoni tudósítója Istambulból érkezett hírként közli, hogy a török kormányt a Dardanellákon átkelő sok gyanús szállítmányú szovjethajó aggodalmas-kodóvá tette. Emiatt a török kormány el is határozta, hogy a legutóbbi monreuxi egyezmény-nek a semlegességre vonatkozó szakaszait szigorúan alkalmazásba veszi, ha olyan szovjet-hajók kelnek át a Dardanellákon, melyek a spanyol kormánynak löszert, vagy élelmiszer-rakományt visznek.

Tengerek és szárazföldek fölött

Irta: Rády Elemér

Az angol-orosz flottaegyezmény megkötése és főleg az a körülmény, hogy a szerződés egyes részleteit nem hozták nyilvánosságra, — az érdekelte országokban, főleg a skandináv államokban nagy nyugtalanságot váltott ki. Amidőn Németország egy esztendővel ezelőtt Nagybritániával a flottaépítés kérdésében megegyezett, minden tisztán volt látható. Ekkor az építhető tonnanagyságot és a hajókatégoóriáit adatait épü-gy közölték, mint a nehézlövegek kaliber-méreteit. Oroszország esetében minderről semmit sem tudunk. Azonban a Keleti-tenger mentén lévő államokban éppen oly jól ismerik már azt a mérhetetlen erőlködést és energiát, amelyet a szovjet katonai erejének fejlesztése érdekében kifejt, mint ahogy az új orosz flotta-építési politika agresszivitásával is tisztában vannak. Együttal saját helyzetük gyöngeségét is tudják s éppen azért őszintén sajnálják, hogy Anglia, amely eddig biztos védőgátja volt a Keleti-tengeren az orosz terjeszkedési törekvéseknek, most egyszerre hajlandó erről a nagyjelentőségű szerepéről lemondani.

Angliában magában is komoly hangok hallatszottak, amelyek az orosz flottaegyezményt és mellékkörülményeit helytelenítették. Ez a vonakodás és tartózkodás nagyon is érthető. Oroszország abban a jegyzékben, amelyet 1936 május 20-án Londonban átnyújtott, az 1935. évi márciusi háromhatalmi flottaegyezmény-hez való csatlakozását ahhoz a feltételhez kötötte, hogy keleten szabadkezet biztosítanak számára. Míg tehát Anglia, Franciaország és az Amerikai Egyesült Államok ebben a szerződésben a hajónagyságra és a kaliberméretre vonatkozólag Kelet-Ázsiára nézve is megegyeztek és kötelezettségeket vállaltak, — Szovjet-Oroszország itt szabadkezet követel magának. Ha pedig ezt tényleg megkapná, akkor olyan kivételes helyzetbe jutna, mely a keleti érdekszféra hatalmait is veszélyeztetné. Alig lehet tehát elképzelni, hogy a három nagyhatalom, különö-sen azonban Anglia és az Egyesült Államok késznek bizonyulnak ezt az orosz külön-kiván-ságot teljesíteni. Hisz eltévelytve ennek a két országnak külön érdekeitől, számításba kell venni azt is, hogy egy ilyen orosz kiváltság Japánt is arra készíti, hogy a jövőben minden erejével egy általános és nagyszabású flotta-kiépítésbe kezdjen s tengeri erejét gyorsan fel-fokozza. Ez pedig egyik nagyhatalomnak se ér-deke.

De Európa minden népét is érdekli az a hatalmi irányzat, ami az orosz haditengerészlet terjeszkedési törekvései mögött feszül. A többi népeket is ez sokkal közelebből érdekli, mintsem fölületesen gondolni lehetne.

Oroszország jelenleg két partvidék fölött rendelkezik, ami neki lehetővé teszi, hogy flotta-építését zavartalanul és ellenőrizhetetlenül tovább folytassa. E két partvidék közül az egyik: a Keleti-tenger, különösen pedig a finn tenger-öböl; a másik: a Fekete-tenger. A két flottabá-zis között nagy szárazföld húzódik és a két tenger között eddigi látzatok szerint, a hajó-út csak Európa megkerülésével, a déli és északi tengerszorosokon (Dardanellák, Bert, Öre-Sund) át lehetséges, amelyek konfliktus esetén könnyen elzárhatók. Az optimisták mindabból, hogy az egyik, vagy másik tengervidéken ve-szélyes flottakonzentráció is lehetséges, nem

csinálnak gondot maguknak. Ezek az optimisták csak a nagy csatahajókkal számolnak s úgy látják, hogy ezeknek gyors átcsoportosítása egyik tengerről a másikra nem lehetséges. Azonban figyelmen kívül hagyják azt a körülményt, hogy az orosz flottaépítési politika, különösen az utóbbi időben, a legnagyobb súlyt számos, igen veszélyes kis harcihajók építésére veti, mint amilyenek az U-Boote-hajók (tengeralttjárók), a rombolóhajók, a motortorpedók, stb. A szovjetunió 1936-ban fegyverkezési célokra hivatalos bevallással is tizenötmilliárd rubelt irányzott elő s ebből például egy szavahihető finn ujság értesülése szerint, egyedül a flottára hatmilliárd rubel esik. Hogy milyen lázas fegyverkezés folyik, arra jellemző, hogy az oroszok most kereskedelmi hajóikat külföldön, főleg Hollandiában építtetik, aminek egyedüli oka az lehet, hogy az orosz iparvállalatok a hadianyaggyártással túl vannak terhelve. A Kronstadt erődítmény hatalmas pénz- és embererő áldozatok árán egy „Keleti-tengeri Máltává” változott. Ingermanlandból pedig az ottani népkisebbségi lakosság kegyetlen és véres kitelepítése után a légi erők és a kiscsatahajók hatalmas támadási bázisa lett. A befejezett hadászati építkezések mellett az emberi fantáziát már-már meghaladó erődítmények építése van folyamatban. A Krasznaja Gorka erődítmény és a környező partvidék a francia Maginot-vonal építésének a mintájára és hasonlóságára, gigantikus erődítménysorozattá épül, amelyen hatalmas földalatti repülőterek vannak. A tervrajz szerint, ennek olyan erősnek, hatalmasnak és felszereltnek kell lennie, hogy ha minden külső kapcsolata megszakad is, akár egy évig tarthassa magát. A Kotlin-sziget, amelyen Kronstadt fekszik, ezenkívül egy új U-Boote tengeralattjáró kikötőt is kap, amely a modern harcászati legnagyobb igényeit is kielégíti.

Az orosz fegyverkezés most már minden erejével arra törekszik, hogy a Keleti-tenger és a felső Volga közötti részben eddig is megvolt csatornákat kiegészítse és alaposan kibővítsse. 1939-ben elkészül az úgynevezett Manytsch-kanális, amely a Káspi-tengert és az Azori-tengert összeköti egymással. Ha ez elkészül, a kis csatahajók és valószínűleg a kis cirkálók is kényük-kedvükre járhatnak a Keleti- és a Fekete-tenger között. Az eddigi távolság és a közbeeső szárazföld többé nem lesz akadály. Az a körülmény, hogy az orosz belső vizeken a kikötők szokatlan nagy kiterjedésűek (290 méter hosszú, 30 méter széles és körülbelül 6 méter vízmélységű), valószínűvé teszi, hogy a Volga-szabályozást a legnagyobb gyorsasággal és alaposítással fogják keresztülvinni és valószínűvé teszi végül azt is, hogy a közeljövőben a nagyobb hajók forgalmát (egészen a Washing-

ton-cirkálók nagyságáig) a belső vizeken is lehetővé teszik. Ezzel összefüggésben kell megemlítenünk azt a fontos csatornát is, amely a finn tengeröblöt a Latoga-tavon keresztül az Északi-tengerrel összeköti s amely szintén a két partvidék közti gyors vízi-forgalmat teszi lehetővé.

Ha ezek a tervek mind megvalósulnak, Oroszország olyan helyzetbe kerül, hogy mindazokat a harcieszközöket, amelyek elsősorban vannak hivatva az ellenség megtámadására, — mindenkor, minden külső zavarómomentum nélkül szabadon mozgathatja a Keleti-tenger és a Fekete-tenger között. Ez olyan perspektivákat nyit számára, amelyek egyaránt veszélyesek a Keleti-tenger mentén fekvő államokra és Fekete-tengermentiekre is. Mi lesz ezután a következménye egy ilyen fantasztikus fegyverkezésnek? Az elsősorban veszélyeztetett államok, így mindenekelőtt a skandináv országok, kényszerítve lesznek, hogy az új orosz veszéllyel szemben saját tengeri haderejük növelésével védekezzenek. Oroszország újraéledt világuralmi törekvései tehát így kényszerítik Európa államait fegyverkezéseik beteges növelésére. Így sodródna bele, hogy tisztán önvédelmi kényszerből a szociális és békés célokra fordítható összegeket Mars oltárára áldozzák. Ezek az államok látják, hogy mikor Oroszország a keleti vizeken szabadkezet akar biztosítani magának, akkor itt flottabázisait akarja kiépíteni. Közben pedig a lázas ütemű csatornaépítésekkel azt akarja lehetővé tenni, hogy a keleti vizeken

épített flottabázisok erejét bármikor gyorsan a Fekete-tenger felé tolhassa el s így egyszerre két tenger ura legyen.

Világhatalmi perspektívák ezek, amelyek még az egykori nagy szláv álmokat is túlhaladják, mert a bolsevizmus világuralmát akarják, s most minden akadályon keresztül, az orosz nép borzalmas nyomorának árán is, a megvalósulást erőszakolják. A tengerek fölötti hatalom kérdése látszólag messzi esik a közép-európai kérdésektől. Azonban a világpolitikában minden összefügg s a bolsevizmus nagy világhatalmi álmai, a keleti nagy fegyverkezések ránk nézve is veszélyt jelentenek. A tengeri hatalom elérése a bolsevizmus számára csak az első lépés lenne; ez a pont az, amelyen meg kell vetnie lábát, hogy az egész európai és ázsiai hatalom birtokosa legyen. Vajjon sikerül-e mindez? A jövő nagy kérdése ez. Egyelőre az érdekelt államok is lázasan fegyverkeznek s ez a verseny talán az egyetlen biztosíték, hogy egyik fél sem mér háborúba bocsátkozni. A bolsevizmus természetesen közben, mint a béke apostola tetszeleg a naiv néplelkek előtt, s még Genfben is maga szónokol lehangosabban a világbékéről. Mindezek mögött azonban lázas előkészületek folynak a háborúra s a vörös békeangyal így, ilyen rohanó tempóban kényszeríti Európa és Ázsia népeit, hogy egy békés világrend építése helyett a háborúra készüljenek. Ez a bolsevista világpolitika bűnös és cinikus kétszínű játékának igazi képe.

A premontrei rend ingatlanainak ügye a törvényes úton

Oradea, okt. 31. Az utóbbi időben felelőtlen egyének azzal, ijesztgették a premontrei rend gimnáziumának bérleit, hogy hatóságilag kula-koltatják őket és birtokba veszik az épületet a rendházzal és templommal együtt. Kovács Kándi perjel és dr. Patzkó Elemér rendi ügyész, lementek Bucureștbe s az apostoli nuntiatura és a római katolikus érsekség útján az illetékes minisztériumokhoz fordultak felvilágosításért és egyben védelmet kértek az esetleges erőszakos lépések ellen. Cisar Sándor római katolikus érsek-metropolita dr. Zombory László preláts-kanonokot bízta meg, hogy a rend perjelével Anghelescu közoktatásügyi miniszternél járjon közbe és terjessze eléje a rend kérését, amelyet ő, az érsek, ajánló sorokkal látott el. Anghelescu miniszter szívesen fogadta a

küldöttséget és megígérte, hogy telefonon fogja felhívni az ő fennhatósága alá tartozó hatóságokat, hogy várják be az igazságszolgáltatás végső ítéletét s azt semmiféle törvénytelen lépéssel meg ne zavarják. A rend kérvényét pedig dr. Patzkó ügyész átadta a jogügyi osztálynak, amely jogi szempontból fogja megvizsgálni az ügyet s azután fog előterjesztést tenni a miniszternek. Ezzel az ügy lekerült a napi politika teréről és az arra egyedül illetékes bíróságra terelődött.

Zürichi zárlat, Párizs 20.23, London 21.27 háromnegyed, Newyork 435.25, Brüsszel 73.50, Milánó 22.95, Amszterdam 235.50, Berlin 175, Bécs — schilling 76.25, Prága 15.40, Varsó 81.80, Belgrád 10, București 325.

Az igazi feleség

Írta: Orbók Attila

Vasárnap délután volt. Ezen a napon ott-hon maradt a kis család, mert reggel óta zuhogott az eső. A férfi dolgozószobájában heverészt a kereveten és egy olasz történetű munkáját olvasta Augustus császár koráról. A fiatal asszony az ebédlő nagy asztala mellett ült egyetlen kisfiával, a négyéves Lacikával és rajzolgatott neki. Beféradt már a mesemondásba.

A szobalánynak kimenője volt. Heves csöngetés hallatszott az előszoba felől. Az anya imádozott gyermekének kezébe nyomta a ceruzát és megcsókolta a bronzvörös fürtű fejcskét. Nem tudott kimenni a szobából sem a nélkül, hogy meg ne csókolja az eleven, pajkos kis lurkót, aki ugyancsak agyonfárasztotta minden áldott nap örökös kíváncsiságával és makacsodó kívánságaival.

Ajtót nyitott. Egy szanatóriumi szolga lépett be.

— Itt lakik kérem Orosz Béla miniszteri titkár úr? — kérdezte.

— Igen — felelte az asszony.
— Rokona a nagyságos asszony neki?
— Igen. — mondta csodálkozva Márta asszony és valami különös sejtés azt sugta neki, hogy ne árulja el, hogy ő Orosz Béla felesége.

A kórházi szolga szinte előrehajolt és halgan beszélt:

— Nagy baj van, nagyságos asszonyom...

Gyöngéden tessék a titkár úr tudtára adni, hogy a feleségét szerencsétlenség érte. A Kálmán-terem elűtötte egy teherautó és beszállították hozzánk a Vilma-szanatóriumba...

— A feleségét? Honnan tudják, hogy a felesége?

— Hát nem tőle, mert eszméletlenül hozták be hozzánk... Koponyaalapi töréssel. De a mentők és a rendőr, ahogy ilyenkor szokás, megnézték, hogy mi van a rediküljében... Találtak benne egy névjegyet. A titkár úr névjegyet. Pár sor volt a titkár úrtól a névjegyen és abból megtudták, hogy az illető hölgy az ő felesége...

Az asszony halálsápadt lett s kiűtött a verjeit a homlokán:

— Igen, megmondom, hogy mi történt a feleségével.

— Tessék előkészíteni a legrosszabbra, azt üzenni a főorvos úr... És jöjjön azonnal a szanatóriumba a titkár úr, ha még élve akarja látni a nagyságos asszonyt...

A kórházi szolga már rég elment és Márta, a feleség, még mindig ott állt az előszobában halálos sejtéssel a szívében.

Nem tudott róla semmit, nem látta soha, pletykát sem hallott róla, csak hosszú hónapok óta érezte már, hogy a férje, aki hat éven keresztül rajongó imádatlalt vette őt körül, elhidegett vele szemben. Szólaná és zárkózottá vált, egyre ritkábban töltötte vele délutánjait, amelyekkel szabadon rendelkezett. Eppen a napokban befáradt el magában, hogy valamilyen úton-módon utána jár, hogy hol tölti a

férje a délutánokat, igaz-e az, hogy mostanában mindegyre szaktanácskozáson kell részt vennie és a főnöke kedvéért a kaszinóba is el kell mennie, hetenkint kétszer-háromszor is bridgepartikra. Először arra gondolt, hogy nyíltan, őszintén megkérdi a férjét, miért hanyagolja el őt az utóbbi időben, de olyan bántó közönnnyel bánt vele Béla, hogy a büszkesége fellázadt és nem akarta kitenni magát annak, hogy Béla, aki soha goromba nem volt hozzá, — legalább szóval nem — esetleg megsértse őt.

A férj kiszólt az előszobába:

— Ki járt itt?

Márta összerázkódott. Rideg és közönyös volt a Béla hangja.

— Képzeld, Gizi, a barátnőm üzent, hogy rosszul van — hazudta és érezte, hogy pirosság önti el az arcát. Még soha nem hazudott a férjének.

— Csak nem azt akarja, hogy átmenj hozzá?

— De igen... A férje nincs otthon...

— Hát menj... De este hét órára légy itthon, mert el akarok menni a kaszinóba.

Márta asszony magára kapta a tavaszi felőhőjét és elsietett otthonról — egyenesen a szanatóriumba ment. Ott aztán megtudott minden... Nem csak egy névjegyet, hanem egy csomó levelet találtak az asszony ridiküljében... Odaadták a leveleket neki... Ajultan esett össze... Amikor magához tért s a főorvos reájött, hogy Márta asszony az Orosz Béla felesége, igyekezett megvizsgálni őt:

— Nagyságos asszonyom, nincs már kitől

Inségesek felvonulása Londonban

Baldwin miniszterelnök nem fogadja a felvonulásvezetőit

Londonból jelentik: Ismeretes, hogy a munkanélküliek nagy éhségfelvonulásra készülnek London ellen. Az inségesek egyes osztagai már megindultak a főváros felé.

A felvonulás rendezése pénteken küldött-ségileg jelent meg Baldwinnál és megkísérelte rábírni, hogy fogadja a London felé vonuló munkanélküliek vezetőit. Baldwin kijelentette, hogy miután a legelősebben elítéli az effajta felvonulást, kitart álláspontja mellett és nem hajlandó szóbaállni a munkanélküliek vezetőivel.

A romániai mérnökök varsói kirándulása

Manoilescu Mihály volt miniszter közlései a kiránduláson szerzett benyomásairól

Bucuresti. Saját tud. Manoilescu Mihály volt miniszter, visszatérve a román mérnökök varsói kirándulásáról, ezeket mondotta lengyelországi benyomásairól:

— Kevés emberrel érintkezettünk, de mégis észrevettük, hogy a lengyel népben egységes felfogás van a nemzet nagy érdekeit érintő kérdésekkel szemben. Egységes különösen abban az igyekezetben, hogy Lengyelországnak nem szabad függnie külpolitikai elhatározásaitban senkitől.

A németekkel való megegyezést a nemzetközi helyzet természetes következményének tartják és úgy vélik, hogy minden ország érdekében áll, hogy Danzig és a korridor ügye ne okozzon olyan állandó izgalmakat, amelyek európai konfliktusra vezethetnek. A lengyelek csodálkoznak azon, hogy ép azok az államok, amelyek felbiztatták őket a németekkel való kiegyezésre, miért tekintik most a lengyeleket hűtleneknek, sőt árulóknak? Ami a román—lengyel barátságot illeti, a lengyelek igyekeztek kifejezésre juttatni, hogy rövid és kínos hidegség után szükségesnek érzikők is, hogy a két nép kezét nyujtsa egymásnak.

Togal
gyorsan és biztosan hat
RHEUMA / KÖSZVÉNY
ISIASZ, GRIPPA, IDEG- ÉS FEJFAJÁS
és minden más húlésszeg megbetegedésnél
idült esetekben is meglepő eredményeket
A Togal kiküszöböl a szervezetből
a káros bomlási termékeket.
Csak nálunk egy komoly Togal-kurát.
Gyógyszertárakban és Drogériákban.

tartania... Vetélytársnője meghalt... Visszahódíthatja a férjét...

A feleség este hét órára otthon volt... A férj fűtyörésze készülődött a kaszinóba...
— Hogy van a barátnőd? — kérdezte a feleségét a félig nyitott ajtón át...
— Köszönöm, már jobban van... Csak hirtelen rosszul volt... Elmúlt...

Márta asszony ölébe vette gyermekét és mesélt neki... Szomorú mesét... És könnyezett...
A férj bejött a szobába illatosan, jókedvűen, frissen borotválva... Nevetett, amikor meglátta felesége könnyes arcát:

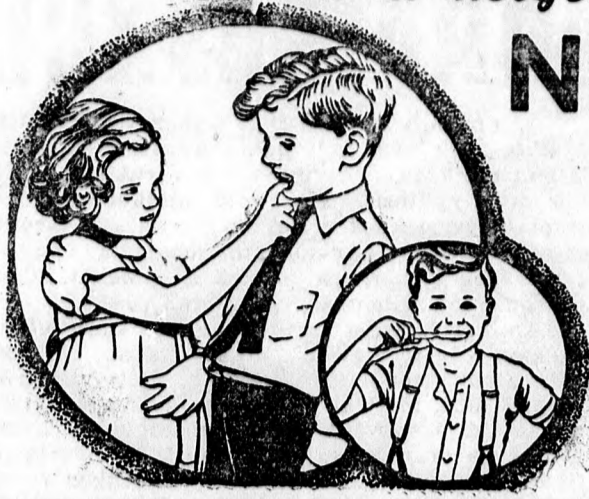
— Mi az, maga megsiratja Csipkerózsát?
A gyerek is nevetett.
A férj elment.
— Hozzá megy... — gondolta a feleség.
— És pár perc múlva meg fogja tudni, hogy az asszony halott... *

Hajnaltól került haza a férj. Sápadt volt. Fáradt és szomorú. Másnap ágyban maradt. Nem jól érezte magát. Márta ápolta. Harmadnap délben kelt fel. Fekete ruhát húzott és fekete nyakkendőt kötött.

— Most jut eszembe, — mondta, amikor öltözködni kezdett, — hogy el kell mennem egy temetésre... Egyik öreg állást meghalt. Az ügyosztály nevében ott kell lennem a temetésen...

A feleség hallgatott...

Ez a helyes!

NIVEA FOGKRÉM
gyermekünknek!

Gondoskodjék róla, hogy már zsenge gyermekkorban hozzászokjanak a gondos fogápoláshoz! Minden étkezés után, de különösen lefekvés előtt, gyermekeink fogait NIVEA FOGKRÉMMEL gondosan keféljük meg, szájukat öblítsék ki. Ez a legbiztosabb tisztántartási mód és szép fehér fogakat eredményez.

Könnyen habzó!
Csodás ízű!

24 Lei

Orosz vezetés a madridi vörös csapatok fölött

Párizsból jelentik: A spanyol hadszíntérről egymásnak teljesen ellentmondó hírek érkeznek, aszerint, hogy melyik oldalról közlik azokat.

A madridi kormány azt hangoztatja, hogy a csütörtökön és pénteken megindított ellentámadásai sikerrel jártak és a marxista-kormány a madrid-valenciai vasutnak ismét birtokában van.

A burgosi nemzeti kormány a leghatározottabban cáfolja ezeket a híreket és megállapítja, hogy

a nemzetiek a néparcvonal csapatainak valamennyi támadását visszaverték.

A vörösek péntek reggel Madridtól délre orosz eredetű harci kocsikat vetettek harcra, de sikertelenül. A tankok kénytelenek voltak visszavonulni. Három harci kocsi a fölkelők kezébe került. Mindháromnak a legénysége orosz.

Ugyancsak burgosi jelentés szerint a délnyugati arcvonalon 300 orosz katonát fogtak el. Előadásukból kitűnik, hogy a madridi csapatok parancsnokságát egy orosz tábornok vette át. A tábornok csütörtökön érkezett Madridba és hosszas tanácskozást folytatott Caballeróval. A megbeszélesen egy fiatal lány látta el a tolmács szerepét. Hír szerint a tábornok biztosította Caballerót, hogy a szovjet minden módon támogatni fogja a spanyol vöröseket.

A madridi kormány ezt a hírt tagadja és azzal dicsekszik, hogy

repülőgépei megjelentek Sevilla, Cordoba és Granada felett és elpusztítottak.

Igaz volt a főorvosnak. Most már könnyű volt Bétát visszahódítani. Pár hétig szomorú és ideges volt... De aztán kezdett felejtetni... Megint kedves és figyelmes volt a feleségéhez... Márta érezte, hogy szereti őt... És boldog volt... Mérhეთlenül boldog.

Pár év múlva történt, hogy egy jótékony-sági teasztélyen megismerkedtek egy fiatal színésznővel. Béla feltűnően sokat forogkodott a színésznő körül. Másnap azt mondta a feleségének, hogy a kaszinóba megy De Márta pár nap múlva megtudta, hogy Béla a színházban volt azon az estén... És felvonás közben meglátogatta a fiatal színésznőt az öltözőjében.

Este amikor a Lacika már elaludt, a feleség azt mondta a férjének:
— Béla, holnap halottak napja van... Nem bánom, ha virágot viszel annak a szerencsétlen asszonynak a sírjára...

A férfi megröppent nézett rá.
— Igen, Béla, én mindent tudok — mondta könnyes szemmel az asszony. — En megbocsátottam neked... Mert meghalt az az asszony... És te szenvedtél... De ha meggyógyul megfelejtkeznél rólam, a fiad anyjáról, a feleségedről, nem tudnék megbocsátani neked...

A férfi forró, túlradó szerelemmel ölelte magához Mártát:

— Soha... Soha többé nem teszem... Esküszöm! A feleségem vagy... A feleségem... És csak most tudom, mit jelent ez a szó: a feleség...

Ellenmondó hírek a vörös ellentámadások sikereiről

tak husz német és olasz gyártmányu repülőgépet.

Talaverai jelentés szerint a nemzeti csapatok körében figyelmet kelt, hogy a kormánycsapatok hadászati eljárása az utóbbi napokban jelentékenyen megjavult. Több kémjelentés alapján ezt azzal lehet magyarázni, hogy külföldi tisztek vették át a csapatok vezetését.

III. közlemény.

Olvasóinktól több oldalról beérkezett érdeklődésre közzölhetjük a Dura-művektől kapott információt, hogy a savmentes anódelemeknél a minőség még sokkalta fontosabb szerepet játszik, mint a régebbi szalmiákos elemeknél. Ha tehát kitűnő és zavartalan vételre súlyt helyeznek, úgy felhívjuk a rádiótulajdonosok b. figyelmét a „DURA-REX-ANODELEMEKRE”, melyek 3 lámpás készülékhez felelnek meg, ennél nagyobb rádiókhoz pedig a háromszoros teljesítményű „DURA-FEX-TRIPLE” ANODELEMEK használandók. A Dura-Rex-elemek speciális és szabadalmazott eljárás szerint készülnek és kivételesen nagy teljesítményűek. A Dura-gyártmányok elsőrangú minősége és érte-sülésünk szerint a DURA-REX-elemek ezen kívánalomnak még fokozottabb mértékben felelnek meg. Minden viszontelárusítónál kaphatók. technikai felvilágosítással a gyár szívesen szolgál.

Tudósok, írók, újságírók és tanárok összeesküvése Stalin ellen

Nagy izgalmom a szovjet-körökben

Rigából jelentik: Moszkvai jelentés szerint, Stalin ellen újabb összeesküvést fedeztek fel. Szovjetkörökben nagy izgalom uralkodik. A legsúlyosabb események kitörésétől tartanak. A letartóztatottak között van több leningrádi egyetemi tanár is. Különösen nagy feltűnést keltett Volosin, ismert akadémikus letartóztatása, akit Stalin őszinte hívének ismertek. Hasonlóképpen meglepetést keltett Cilenov letartóztatása is, aki több éven át képviselte a szovjetet Genfben. Őrizetbe vették Friedland, Katarjev és Szeradrjakov ismert írókat is. A letartóztatások írók, újságírók és tanárok körében tovább folynak. Az összeesküvésben kizárólag értelmiségi elemek vettek részt.

AHOL A SVÁJCI ÓRA KÉSZÜL

Biel-Bienne. (Munkatársunk levele).

A háború előtt erre mifelénk a helvét szövegség népének munkáját és gazdálkodásának színvonalát a svájci tehén, a svájci sajt, a cvájci csokoládé és a svájci óra képviselték.

A különböző tarkaságú svájci szarvasmarha annyira elszaporodott és oly mindennapi lett, hogy ma már senki sem gondol a hazájára. A svájci sajtot és csokoládét a háborúban érte végzetes veszteség. Ambar Svájc semleges ország maradt és így minden irányban szabad utja volt portékáinak, a háborús és különösen a háború utáni zűrzavar és bizonytalanság, a pénzürtékek eltolódása, a nemzetközi erkölcs megromlása odavesztettek, hogy a svájci iparnak e két termékét — különleges sajtokat és a svájci csokoládé minőségeket, — világszerte mindenütt szeméremtellenül s egyre nagyobb sikerrel utánóznia kezdtek. A régi és új államok vámpolitikája azután megadta a kegyelemdőfést e két nagy svájci iparnak s bár egyik sem vesztette el háború előtti színvonalát, kivitelei lehetőségeik nagyon összézsugorodtak.

A svájci óra

Maradt az óra. A svájci óra, mely századok óta a legtekélyesebb s a legszebb időmérő. Ez ellen is megindult világszerte a támadás, ennek az utjába is súlyos akadályokat állítottak a pénzbeli eltolódások és az államok elzárkózása, a svájci óra azonban győztes maradt.

Az óravidék

A svájci órapar kamarája, a Chanbre Suisse de l'Horlogeire, mely az óravidék központjában, La Chaux de Fonds-ban tartja székhelyét, levélbeli érdeklődésünkre készségesen rendelkezésünkre állott s négy nagy svájci óragyárhoz megadta a szükséges ajánlásokat. A négy közül persze csak egyet látogathattunk meg, a legnagyobbat, mely utunkba esett: a bieli Omega-műveket.

Biel, franciásan Bienne keletről jöve az óra-vidéknek első nagy állomása, a bieli tó partján fekvő szép és élénk város, mint általában a svájci városok, sokkal többet és nagyobb mutat, mint amire a város lakosságából következ-
tetni lehet.

Hamarosan utbaigazitanak, hogy a megszűnt fekvő Omega gyárhoz két uton juthatunk el: a villamoson, mely megkerüli a várost, vagy a nyílegyenesen keresztbevezető csatorna mentén szép sétauton gyalogosan. Az utóbbi utat választjuk s azt nem is bánjuk meg. Valóságos kerékművészetben látjuk így ezt a kicsiny szorgalmas várost, mely maga is olyan, mint egy óramű. A különböző rendelkezési épületek és városi kerületek úgy kapcsolódnak egymásba, mint az óra kerekerei. A többemeletes munkásházak mifelénk fővárosi blokkházaknak is beillenek, az ablakból, a takaros boltokból, a szövetkezeti helyiségekből minduntalan két nyelv keveredése hallatszik: itt körülbelül egyforma arányban laknak egymás mellett svájci franciák és németek nagy békességben és megértésben. Nagyon sokan beszélnek közülük a másiknak nyelvét. A hatósági személyek, a rendőrökön kezdve, egészen magától értedődően tudnak mind a két nyelven. Csak a hangsúly, ahogyan a másik nyelvet beszéli s olykor a típus, melyet a megszólított hatósági közeg mutat, árulja el, hogy a két nép közül melyiknek a fiával állunk szemben.

Az út pompás közkerten vezet keresztül, majd eljutunk az eróművekhez, melyek a csatorna vizét hasznosítják s a gyönyörű fasor végén hatalmas épülecsoport felé tartunk.

Az első pillanatban azt hiszi az ember, hogy hatalmas urnak a kastélya felé közeledik, ki az egész környék felett uralkodik. S ebben nem is csalatkozik. Mert az Omega-gyár, melynek igazgatósági épülete előtt állunk, valóban uralkodik a környék felett: a munkaalkalmakkal, amit ad s a színvonalal, amelyet jelent.

Az óragyártás Svájcban egyik legjelentősebb para. Mintegy ötvétezer embert foglalkoztat s évenként tizennégy millió órát állít elő, mintegy háromszázhuszmillió svájci frank értékben. Leiben ez tizmilliárdot jelent.

Ennek az óriási mennyiségnek csak két százalékát fogyasztja Svájc, a többi külföldre megy: ebből látható, hogy ez a svájci óravidék, ahol most járunk, nemcsak a helvét köztársaságnak egyik nagyfontosságú ipari vidéke, hanem

Az óra mindig izgatta az emberek képzeletét. Amikor még nem volt olyan általános használatban mint ma, nagy divat volt a ritka és különös órák gyűjtése. Ma pedig, amikor minden iskolás gyermeknek a legfőbb óhajta a karóra, ez a kíváncsiság úgy tör utat magának, hogy a gyermekek igyekeznek (szülei nagy bánatára) az óraszerkezet rejtelmeibe behatolni.

Amikor Svájcba kerül az ember, egész utján nyomon követi a svájci órák mítosza. Minden pillanatban csodálatos kirakatok előtt ver gyökereket a laba, mert az üvegfalak mögött a legváltozatosabb ékszerórák és a legbámulatosabb tudományos óraműszerkezetek kótik le figyelmét. Gyűrűk kővének helyébe és nyakékekben elrejtett csodálatos kicsir órák mellett a szerény öltözötű csillagászati pontosságú időmérők és időszakoló órák pihennek egymás mellett a különböző színű, finom bársony párnákon.

Hatalmas világító reklámok és egyéb művészi hirdetések lépten-nyomon emlékeztetnek arra, hogy az órák hazájában vagyunk. A nyugati Svájcban, a francia beszédű vidéken pedig a vonat ablakából lépten-nyomon látunk a nyájas táj közepéből kiemelkedő keskeny, magas üvegfalú különös épületeket: az óragyárak, hol a svájci tökéletességű óraművek készülnek. Csoda-e, ha az utasban felébred a vágy s a kíváncsiság, hogy egy ilyen gyárat egyszer közelebbről megtekintsén s bepillantást nyerjen a svájci óra készítésének a titkaiba?

az egész világ óratermelésének legfontosabb központja.

Nem jutott el könnyen erre a magas színvonalra a svájci óragyártás. A fejlődés a XVI. században kezdődött. Az óragyártás első formája a háziipar volt. Ma ez már jóformán megszűnt. Az óra talán az egyetlen terület, hol a sorozatos gyári előállítás tökéletesebb és pontosabb eredményeket ér el, mint a kézműiparnak egyéni és lelkismeretes módszerei. Ennek a titkát akkor értjük meg, ha beljebb kerülünk és másfél órással eléggé gyors járással végigkísérjük a svájci óra megszületését négy magas üveges épületszárny mintegy húsz emeletének egymásra következő, keskeny, ragyogóan tiszta és világos üvegfalú terméiben.

Az óragyár

A külső kerítés portásházikójában barátságos, de szigorú férfi fogad. Felmutatjuk leveleinket, néhány pillanat múlva a fogadószobában vagyunk. Itt azonnal ketten is rendelkezésünkre állanak. Az egyik a gyár sajtóosztályának vezetője, aki újságírói szempontból világítja meg a kérdéseket s lát el bőszégesen sajtóanyaggal. A másik a technikai szakértő, a gyár egyik munkavezetője, aki nagy szeretettel és lelkesedéssel válaszol minden kérdésünkre, minnekutána előbb aziránt érdeklődött, hogy csak a főbb vonások érdekelnek-e avagy egészen el akarunk mélyedni a technikai előállítás részleteibe.

Ez a gyár 1500 embernek ad munkát. Fennállása óta tizmillió órát gyártott. Az óra, amelyet gyárt, 175 különböző alkatrészből áll.

Aldás az emberiségre!

A dohány és a dohányzás

című mű megjelent!

Irta dr HOHENBERG JÓZSEF főorvos.

A tartalomjegyzékből: A dohányzás hatása az emberi szervezetre — A dohány kémiai összetétele — A nikotin — A nikotin megszerzése — A dohányzás hatása a légzőszervekre, a tüdőre, a szívre és a véredényekre — A nikotin hatás az emésztő rendszerre — A dohányos vakság — Az idegrendszer — Heveny nikotinmérgezés — A dohányzás és az ifjúság — A dohányosok osztályozása — A nikotinnal való leszokás módjai — A tuberkulózis pusztítása a dohányosok sorában — A nikotin okozta feledékenység — stb., stb. stb. szék kiállításban ára csak 110 lei s portó

Beszerezhető: KÖNYVOSZTALYUNKNAL

KELYHEK,

ciboriumok, szentségtartók stb, legolcsóbb beszerzési forrása:

Oberbauer A. Utóda

Magyarország legrégebb templomberendező és zászlókészítő vállalata

Budapest, IV. Váci-utca 41. sz.
Alapítási év 1863. Tel. At. 83-3-44.
73 éves cég.

Ezek az alkatrészek összesen 1650 különböző munkamozzanatnak az eredményei. Egyedül az a nyugtalan kis kerék, az órabilléző, mit németül oly kifejezően Unruhe-nak hívnak, franciául pedig balancier-nek, 49 kézen megy keresztül, míg engedélyt nyer arra, hogy elfoglalja helyét az óraműben.

Csodálatos az a tudományos felkészültség, amivel a tökéletes és pontos órák első és legfőbb feltételét, a pontos és egyenletes anyagot felülbírálják. Ezekhez az órákhoz csak olyan alapanyagokat használnak fel, melyek a legkörülményesebb tudományos és mechanikai próbákon is helytálltak. A különböző acéloknek és sárgarezeknek, a tudományos módszerekkel előállított rubintoknak és smaragdoknak nehezebb vizsgákat kell letenniük, mint a legkomplikáltabb fizikai doktorátus.

A 150-szeres nagyítónak a lencséje mögött látja meg az ember e tudományos ellenőrzésnek mérhetetlen fontosságát: a jó és a rossz anyagok e lencse könyörtelen pillantása előtt úgy állnak egymás mellett, mint a tisztalelkű ember a megrögzött bűnös mellett. Ha ilyen műszerek volnának embertársaink megismerésére, a mennyország szállna a földre. Vagy pedig éppen ellenkezőleg, minden pokollá változnék körülöttünk.

A legkisebb pontatlanság — mondja a vezetőnk, — az anyag legkisebb egyenetlensége a legrövidebb idő alatt megbosszulja magát, mert egyenetlenné teszi az óra járását s így pontatlanná. Ezek a pontatlanságok pedig nöftönnönek, amin nem is csodálkozhatunk, ha meggondoljuk, hogy az Unruhe az óra mehetének egyik szabályozója, naponta 450 ezer mozdulatot végez, minden ilyen mozdulat pedig szükség-szerűleg növeli a kezdeti egyenetlenséget, ha azt az anyag pontatlansága idézte elő.

A hosszú üveges terméken keresztül lépésről-lépésre kísérik az órát, megszületésének hosszú és bonyolult utján. Előbb a 175 különböző alkatrész készüldését látjuk. 2250 különböző precíziós gép munkálkodik halk zizegéssel és kopácsolással ezeken az alkatrészekben. Ezeket a gépeket is maga a gyár állítja elő precíziós műhelyeiben, mert nem bízik másnak anyagában és pontosságában.

Később azok a termék következnek, ahol a százszoros ellenőrzéssel és rostálással elkészült alkatrészeket órákká rakják össze.

A tiszta üvegfalak előtt hosszú keskeny asztalok mellett ülnek egymásnak háttal, hosszú sűrű sorokban a szakmunkások. Nagyonbrést fiatal nők, kik szabadszemmel alig látható alkatrészeket tesznek bámulatos biztonsággal és gyorsasággal a maguk helyére. Hosszu keskeny dobozokban hatonként kapják kézhez a készülő órákat, amelyeken a nekik kiosztott munkamozzanatot kell végrehajtaniok. Egy-egy órafajtából 600 darabot készít a gyár: ennyiből áll egy széria. A szükséghez és megrendeléshez képest természetesen több szériát is készítenek egyszerre.

Amint zajtalan lépésekkel elhaladunk a hosszú munkaasztalok mellett s a finoman ondolált frizurákon keresztül nézzük a keskeny és ápoltt női kezeket (mindegyiken gyűrűk és természetesen finomművű óra), az az érzésünk, hogy nem is gyárban vagyunk és nem is fáradhatatlanul dolgozó munkáskezeket látunk, hanem valamilyen furcsa nagy társaságban, ahol ezek a hölgyek valami előttünk ismeretlen és titokzatos társasjátékkal töltik az időt...

Embergép vagy gépember?

Ha a svájci óráknak ezt a kedves városát óraműhöz hasonlítottuk, még inkább illik ez a hasonlat erre a gyárra. Különösen akkor érezzük ezt, amikor hosszú sétánkat a gyár alatt dolgozó vizimű turbinás termében befejeztük: az volt az érzésünk, hogy ennek a nagy órának a rugójához jutottunk el, ahonnan az összes gépeket mozgatják s a kereküket a közös munkára kényszerítik.

Nem mindennapos emlékekkel lép ki az ember újra a virágos kertbe, mely ezeket a nagy üvegszekrényeket körülveszi. A fülében zúg még

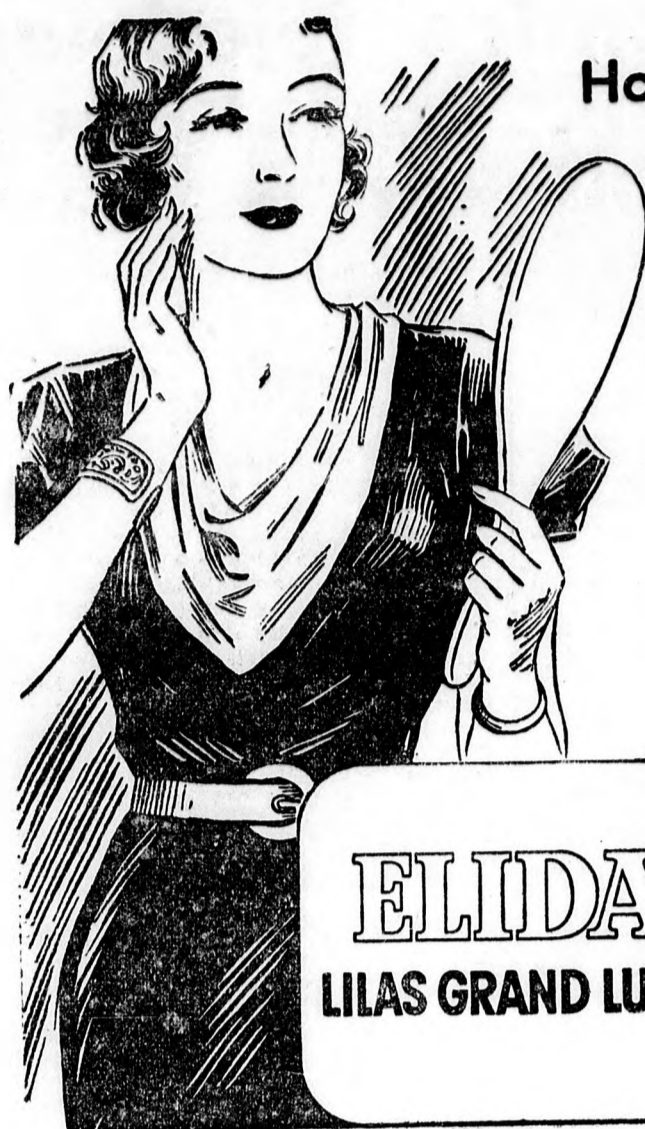
a finom kis gépeknek halk zizegése és csendes kopácsolása. Az ember nem tudja bizonyosan: ezek a gépek olyanok-e, mintha vashól és rézből szerkesztett emberek volnának, mert annyi észszel, oly sok körültekintéssel végzik bonyolult munkájukat, avagy pedig a körülöttük álló vagy ülő emberek olyanok inkább, mint meleg husból és vérből készült gépek, mert annyira tudnak uralkodni idegeiken, oly szabályszerű pontossággal tudnak mindent, a legkisebb jelenséget is meglátni és a legapróbb alkatrészrel is dolgozni?

Hosszu látogatásunkat két részre osztotta a déli munkaszünet. A főkapunál állva néztük végig a sok száz munkásnak és munkásnőnek — nagyobbrészt fiatal leányoknak — hazaindulását és visszaérkezését. Ha megállunk valamelyik itthoni leányközépiskola kapujánál, nem látunk olyan jól öltözött leányokat, tanárokat és tanárnőket elsielni szemünk előtt, ahogyan ezek az óragyári munkások fel voltak öltözve. Csupa nagyon rendes ember, ápolt külső, művelt felépítés és beszédmodor. Igaz, hogy a kezdő fizetésük sem rossz: a kezdő munkásnő kap 60—70 centime órabért, ami 30—40 leinek, felel meg. Napi nyolc órás munkával naponta 250—300 leit keresnek meg a fiatal leányok. A szakmunkások keresete eléri a havi 30—40.000 leit...

A látogatás végén a fogadószobában újra megjelent a sajtóosztály figyelmes fiatal vezetője s megkérdezte, hogy óhajunk-e még valamit tudni vagy látni. Amikor hálásan megköszöntük a rendkívüli élményt, melyben részünk volt, azt a kérdést intézték hozzánk, elfogadjánk-e látogatásunk emlékére egy kis ajándékot. Még válaszolni sem tudtunk, amikor már nyújtotta is a titkár az ajándékot: egy finom művű, gyári cimeres, értékes zsebkést...

Köszönettel és hálás emlékekkel indultunk vissza az állomás felé, miközben azon elmélgedtünk: vajjon az itteni szokás szerint most már egy zsebkésgyárat kellene meglátogatnunk, hogy emlékül egy svájci órát vigyünk haza magunkkal...?

SULYOK ISTVÁN DR.

Hozzásegít szépségéhez!

Ahány szer létezik szép arcbőrének megőrzésére, annyi veszélyt rejt magában egy alkalmatlan szappan használata. Ezt ne feledje el, szappanának megválasztásánál!

Jó szappan az előfeltétele mindenszépségápolás eredményességének. Elida Lilas Grand Luxe — különösen enyhe — csodálatos illatu — nagy tisztítóerejével legkényesebb arcbőrnél is ápolólag hat.

Parlamenti tagok beszámoló körútja Odorheiu megyében

Balogh Artur szenátor a valláshoz és a nemzeti-séghez való ragaszkodásról, Willer József képviselő a magyarpárti parlamenti csoport által elért eredményről szólott

Odorheiu. Saját tud. Október 23-án, pénteken érkeztek városunkba a megye magyarpárti parlamentárisai: Balogh Artur szenátor, dr. Willer József és dr. Abrudbányai Ede képviselők. Már másnap megkezdtek beszámoló körútjukat a megyében. Öt napon át tartott ez a munka s ez idő alatt a megye különböző részeiben több községet felkerestek. A parlamenti tagok kíséretében dr. Willer Ferenc, dr. Hadnagy Károly, Hirtleder F. Ákos, dr. Sebesi Ákos, Sebesi János és Szakács Zoltán vettek részt a körúton. Minden községben nagy tömegek fogadták az érkezőket, s a szeretet és hűség megnyilvánulásai közt hallgatták meg beszámolóikat s biztosították őket bizalmukról.

A beszámoló körút befejezésül október 28-án, szerdán este Odorheiu városban, a párt otthonhelyisége nagyteremben volt gyűlés. A nagytermet zsufolásig megtöltötte a közönség. Jodál Gábor pártelnök megnyitóját követően Balogh Artur szenátor mondott beszédet, melyben hatalmas közjogi és államböleleti megvilágítással szólott a magyar népkisebbségi helyzet életkérdéseiről, s az ezekben várható fejlődésekről. A beszéd végén a spanyol polgárháborúra utalt, az abban küzdő irányzatok szembenállását jellemezte s részletesebben ismertette Katalánia viszonyait, melvekről pár év előtti helyszíni látogatásakor személyesen tájékozódott. Elmondotta, hogy a mostani terrorjelenségek Katalánia igaz képét nem adják, mert ott a nép tulajdonképpen mélyen vallásos és nemzeti érzésű. Egy katalán legendát is elmondott, mely a Monte Serrato hegyhez fűződik, honnan tüzek gyulltak ki éjszakánként egy elásvolt Mária-szoborból. A szobrot kiemelték, tovább akarták vinni, de bizonyos ponton túl olyan nehézzé vált, hogy semmi erővel továbbvinni nem lehetett. Ezen a helyen templomot emeltek, bucsujáró kegyhely lett ottan, hol a

boldog családi élet kegyelméért könyörögnek az emberek.

— A mi lelkünkben is két szent tűz ég — fűzte tovább Balogh Artur, — a vallásunkhoz és a nemzetiségünkhöz való ragaszkodás. Egy bizonyos pontos túl mi sem engedjük e két kincsünket. Akinek nincs mit vesztenie, az próbálkozhatik bármivel, de nekünk, bármilyen sokat veszítettünk is, még mindig van veszteni valónk. Meg kell őriznünk ezt a két kincsünket, meg kell maradnunk az eddigi követett uton: a vallásunkhoz és a nemzetiségünkhöz való ragaszkodás útján.

Dr. Willer József szólott aztán arról, hogy bár sok szövevénye és nehézsége van a népkisebbségi élet politikai küzdelmeinek, elcsüg-

gedni és elkedvetlenedni mégsem szabad. Erőt kell meríteni abból a tudatból, hogy igazunk van. Nem erkölcstelen dolgokért, nem jogosulatlan és igazságtalan követelésekért küzdünk, hanem elemi igazságokért. Ezután a szónok több eset felsorolásával kimutatta, hogy még a kisebbségekre mehezető bizalmatlanság légkörében is a magyarpárti parlamenti csoport eredményeket tudott elérni, még pedig nemcsak az egyes emberek jogos magánköveteléseit terén, hanem a nagyjelentőségű közjogoknál is. A minisztériumokban, az ország központi főtartóságainál legtöbbször meg is van a megértés, de eredménytelenség igen sokszor abban mutatkozik, hogy hiába eszközöli ki a minisztériumban a kedvező döntést, mert az alsóbbfokú közegek ellenkező irányba viszik a végrehajtást. Utalt arra, hogy legutóbb is a belügyminisztériumban határozott utasítást eszközölt ki a sajtócenzúra részére, hogy ez megengedje a helységnevek román kiírása mellett a magyar nyelven való megjelölését is. Azonban a cenzúra még mindig nem engedi meg a helységnevek ilyen módon való megjelölését.

Az odorheiu gyűlés harmadik szónoka dr. Abrudbányai Ede képviselő lett volna. Öneki azonban családi gyászest miatt hirtelen el kellett utaznia.

A beszámoló gyűlés dr. Jodál Gábor pártelnök lelkes zárószavaival ért véget.

Közép-keleteurópai értekezletet akar Németország összehívatni

A kisantant is a meghívandók között. Róma lenne a székhely

Párizsból jelentik: A berlini német-olasz megbeszélések óta a francia külügyminisztériumhoz közelálló körökben ismét nagy érdeklődéssel fordulnak a középeurópai kérdések felé és nagy figyelemmel kísérik a bécsi hármis értekezlet előkészületeit. Teszik ezt annál is inkább, mert állítólagos berlini értesüések alapján tudnivaló, hogy a német kormány az európai kérdések nagyszabású rendezésére gon-

dol, a Kisantant bevonásával. E hírek szerint Berlin széleskörű közép- és keleteurópai értekezletet tervez, melyet Rómában kellene megtartani és arra a Kisantantot s esetleg Franciaországot is meghívják.

A francia külügyminisztériumhoz közelálló helyen mindaddig, míg részletes tájékozódást nem szereznek az ügyről, tartózkodnak a véleménynyilvánítástól.

Báthori Endre fejedelem és bibornok emlékezete a Pásztorbükkön

Írta: Albert István

Mercurea-Ciuc, okt. 31.

Ciucsándominic katolikus székely népe minden év novemberének első napján, Mindenszentek ünnepén, egyházi zászlók alatt körmenetben vonul ki a községtől kilenc kilométerre fekvő Pásztorbükk nevű erdőbe, ahol 1599-ben, ezelőtt 337 évvel, Báthori Endre bibornost, Transsylvania fejedelemét megölték. A hétezer lelket számláló község népes körmenetét állít ki. Asszonyai igen nagy részben sötétkékre festett szőrtes „rokolyat” viselnek, jeléül annak, hogy még most is szánják, bánják és meggyászolják Báthori Endre erőszakos halálát.

A tragikus sorsu egyházi és világi fejedelem halálának a helyét még néhány évtizeddel ezelőtt is kis kapolna jelezte, azonban időközben elpusztult és ma csak egy egyszerű tölgyfakereszt hirdeti a szomorú történelmi emléket a következő felirással:

„Báthori kardnál Erdély fejedelme,
Éltél itt végezte s végső veszedelme
Tulajdonítottát Nagy Kristály Andrásnak,
Mikor egy hja volt az ezerhatszázak.
Azután tizenhét s kétszáz esztendőkkel
Tételet e kereszt, hogy lenne örök jel.”

Tette e keresztet Puskás Tamás papunk,
Mikor ezernyolcszázötvenhatban írtunk.”

A hajdan sűrű fenyvesekkel borított ősrög-tereg erdő; az évszázadok forrágata alatt egyszerű havasi kaszálóvá alakult át, azonban így is megkapja a szemlélőt a környezet nagyszerű természeti szépsége. A bálánai-bányai havasok csodálatosan szép, gomolygó felhőkkel csokoládó sziklatömegei a Tarkó, az Egyeső, a Vereskő, az Oltbükk, továbbá a Nagykőhavas, a Nagygyagyás, a messzeségbe kékülő Órhegy, Kőnyak és Pogányhavas Svájccal vetélkedő festői panorámával kápráztatják el a turistát.

EGY KIS TÖRTÉNELEM

A közel három és félszáz év távlatából nem lesz érdekeltlen az évforduló időszerűségét felhasználva, rövid történelmi visszapillantást vetni Báthori Endre életére és szomorú halálára.

Báthori István lengyel király András nevű testvérének volt a fia Endre, a bibornok-fejedelem. Két testvérével Istvánnal és Boldizsárral a lenegyei királyi udvarba került, ahol jezsuiták nevelték. Endre a papi pályára érzett hivatást és teológus lett. Felszentelése után gyorsan haladt és nem sokára mehovai prépostá nevezték ki. Később egyházi követként XIII. Gergely pápa udvarába küldték. A pápa annyira megkedvelte, hogy az alig huszonhat éves követet püspökké szentelte fel és bibornokká nevezte ki. 1589-ben már, mint a lengyelországi Ermelaud város bibornok-püspöke szerepel. 1594-ben VII. Kelemen pápa unokaöccséhez, Zsigmond erdélyi fejedelemhez küldi, hogy a török szövetség felbontását eszközölje ki. Zsigmond bár erre határozott ítéletet tett, nem tartotta meg szavát. Később 1598-ban, majd 1599-ben lemondott a fejedelemségről, és Erdélyt Rudolf császárnak ajánlotta fel. Onnan még válasz sem érkezett és ő már megmáskította szándékát: a fejedelemséget most már nagybátyjának, Báthori Endrénak ajánlotta fel. Endre ismerte Zsigmond kegyetlenkedéseit. Tudott Kendi Sándor és társai ártatlan lefejezéséről, tudott öccsének Boldizsárnak börtönben való megvakításáról és azért nem akarta elfogadni a fejedelemséget. Zsigmond elől azonban nem tudott kitérni s miután Zsigmond megbánást mutatott, 1599 február végén méris kibekült vele Clujon és március 20-án a mediási országgyűlésen a fejedelemséget is elfogadta. Fél-évig sem uralkodhatott békésen, mert az ország urai nem állottak teljes számban melléje. A külföldeken nevelkedett fejedelem nem volt népszerű. Amikor október végén Mihály vajda megtámadta, bár a sellenbergi csatában vitézül harcolt: a csatát elvesztette és menekülni volt kénytelen. Mikó Miklós hadnagy vezetése alatt mintegy százán kísérték a fejedelmet Odorheiúig. Innen a fejedelem Lengyelországba akart menekülni, azonban ő és kísérete az utat eltévesztette és megapadt kíséretével a felciuci havasokba került. Amikor ezt megtudta és tudomására adták azt is, hogy a székelyekre nem számíthat, az erdőben, járhatatlan utakon igyekezett a menekülést folytatni. Ciucsándominic község körül egy pásztor vezetése alatt elért a Pásztorbükkre a kis csapat, amely éjlen, szomjan már alig bírta az ut fáradalmait. A vezető pásztor élelmiszereket keresett a faluban, de előárulta a fejedelem tartózkodási helyét Órdög Balázsnak, ennek az ősrégi lőtő családból származó öreg harcosnak. A székelyek, de különösen a ciuciak között, a ha-

almas és nagytehetségű, de szívtelen és kegyetlen Báthori István uralkodása gyűlöletes emléket hagyott maga után. Alkotmányos jogait megnyírta. Kiváltságait majdnem eltörölte. Sok székely nemeset megcsontított és megsarcolt. És hogy megalázásuk teljes legyen: felépítette az odorheiui „Székely támad” és a varhegyi „Székely bánja” várakat, hogy „pártütésük” emléke örökké szemükbe tűnjék. Emiatt a Báthori név nagyon gyűlölt volt a székelyek lakta területeken. Nem lehet tehát csodálkozni, hogy Órdög Balázs felhívására nagy tömeg verődött össze kapákkal, kaszákkal, fejszékkel és megtámadta a Pásztorbükkön egy kalibában gyanútlanul pihenő fejedelmet és kíséretét. A fejedelem és vitéz hadnagya Mikó, hátukat a kaliba oldalának vetve, vitézül védekeztek és nagyon sok támadót levágtak, de a tuleróval nem bírtak. Nagy Kristály András a fejedelmet homlokán ütötte és amikor eszméletlenül összeesett, fejét levágták. Mikor a pápa értesült Báthori szörnyű meggyilkolásáról: száz évi egyházi átokkal sújtotta Ciucsándominic községet. Ezen idő alatt nem volt pap és semmiféle egyházi szertartást nem végeztek a községben.

A KÖZSÉG LAKOSSÁGÁNAK KEGYELTES EMLÉKEZÉSE

Az idén is elzárándokolt — mint a szörnyű eset óta minden évben — a község székely népe a Pásztorbükkre. Egyházi zászlók alatt felsír az évszázados bűnbánat szolozmája az ajkakon, amint a körmenet kigyózik a szelid lankákon, meredek erdőoldalakon, hogy vezeklészerűen bűnbocsánatot esdjen le az Egék Urától elődeik retentő vétkéért. A „Báthori siralma” gyászos melódiáit sokszorosan visszahangozzák a hegyek, amint felhangzanak a megható, primitív, de a nép lelkét kitűnően tükröző verssorok:

Oh te tündér és család világ,
Mi benned van, mind csupa híváság...
Halál előtt minden leromlik,
Testünknek is vára leomlik.

Kik magas helyen is ülnek,
Halál Téged el nem kerülnek.
Nem menthet meg kincs vagy uraság,
Leroqy előtted hatalmasság.

Mint szép virág, mikor kinyílik,
Illatos, de hamar elmúlik...
Ember élte itt úgy virágzik
És ékessége majd elváltozik...

Im én is e világ mezején,
Virágozni kezdék idején...
De mily hamar fényesség lettem:
Oly hamar már el is enyésztem.

Majd folytatódik Báthori Endre verses élet-története:

Am a híres Báthori házból
Születtem nagy és fényes árból.
Bibor-bársony, selvem fedeztek,
Széltől s napfénytől is őriztek.

Gyermekségem volt kellemetes,
Szüleimmel valék tetszetes...
Ifjuságom mások példája,
Volt fömléltóságok csodája...

Hogy lelkemet ártatlanságban
Mentarthattam és tisztaságban:
A Krisztus hív szolgálatjára,
Felkenettem a szent papdára...

Hamar engem írtak Rómában
A kardinalisok sarkos rangjában.
Fejedelme Erdélhm lettem,
Lépésimert ily hamar tettem...

Nem valék még igen sok idős,
Ah, csak harminchárom esztendőös.
Éltemnek legszebb virágjában,
Órül halál mint prédájában...

Oh, vajjon ki gondota volna,
Hogy ily hamar élttem elmúlna.
Véletlenül történt halálom:
Utólérvén hányadság s álom...

Oh váratlan szomorú óra,
Nem adsz időt e földi jóra.
Rám köszönéd halál poharát
És megvetéd élttem halálát...

Te Pásztorbükk, amely tejemről,
Nerezetes lettél nezemről,
Itt szabadság rógt éltemnek
S minden földi dicsőségemnek...

Féltjeget

Salazar Olivera Antonio

Portugália miniszterelnöke és pénzügyminisztere most tette közzé hetedi kijelentését Portugália pénzügyi helyzetéről. Ebből kiviláglik és adatszerezhetőleg igazolódik, hogy Salazar, aki állami, kereskedelmi és szociálpolitikájában egyaránt a keresztény elvek követője, mintaszerű módon és eszközökkel állította helyre hazája pénzügyinek, gazdasági életének egyensúlyát, amely ma már aktív lett. A statisztikai számoknál és táblázatoknál érdekesebb azonban politikai telfogása, amelyet ebből az alkalomból juttat kifejezésre.

— Szerintem — írja — a ma előtérben álló gazdasági válság még mindig sokkal kisebb arányú és jelentőségű, mint a politikai erkölcsnek és politikai gondolkodásnak válsága. A politikai gondolkodás teljes zavarosságára jellemző, hogy a mai kor materialista embere olyan vezetőket követ, akik ideálokat hirdetnek, de valójában nincsenek ideáljaik. Hiányzik korunkból a politikai ideál és idealizmus. Ennek leplezésére és kárpótlásul találták ki a politika „misztikáját”, amely megbontja az egyensúlyt az ember és a külvilág között. Értelmezhető és természetes, hogy kivésőben van a politikai gondolkodás és értelem, amikor kielégítően becsvágy, politikai tévtanok és az államférfiúi bölcsességnek és előrelátásnak teljes hiánya játszik ma a vezető szerepet. Ennek a helyzetnek következménye a mai feszültség, amely az egyetemes és általános bizalmatlanságban mutatkozik meg. Ez a bizalmatlanság mai korunknak tulajdonképpen fő politikai betegsége, ez viszi romlásba az állam pénzügyeit éppen úgy, mint a világgazdaságot.

— Egyes államok gazdasági élete köré „bizalmatlansági sáncokat” emeltek, aminek következtében autarchiás berendezkedés alakult ki és fejlődött egyre önzőbbé és így a gazdasági háboru elkerülhetetlenné vált. Ennek a bizalmatlanságnak kifejezése továbbá a fegyverkezés szédítő arányokban történő fejlesztése, olyan mértékben, amelyet nem bír el az egyes államok gazdasági ereje.

— Az adóterhek hallatlanul megnöttek, a nehézipar kedvéért feldőzszak a földművelést, a fegyverkezés mögött minden egyéb érték és alkotás eltörpül.

— Egyetemes és általános érdekekről egyre többet beszélnek, de valójában senki sem törődik ezzel. Az uralkodó réteg szolgálatában áll az államélet, amely meghajol az uszítók és a fegyvergyárosok előtt. A leglényegesebb szociális értékeket meghamisítják, vagy eszközül használják fel őket aljas célok érdekében. Mindenütt a béke szent eszméjéről beszélnek, de azért már most kezdik az embereket a háboru gondolatához szoktatni. Hiszen olyan utakon akarják a békét keresni, amelyek nyílegyenesen a háboru felé vezetnek!...

Magas hegyek, rengeteg erdő,
Széles bércek, sivatag mezők,
Hová futnék a halál elől?
Nem rejthettek ki el az elől...

Szentdomokos népe Rómával,
Békéljél meg a Szent Atyával!
Száz esztendőt fenntartó böljittel
Egynek vettek töröltetik el...

Ugy nem kiált bosszút én vérem,
Szent törvényt Urnak ismérem.
S aki által fojt itten vérem,
Bocsánatját az égből kérem...

Hivek, kik most idegyültetek,
Emlékezní rólam jöjjetek.
Imádsággal ha segítetek
Bő jutalmat menyekből vesztek...

Aztán az ősz viráaival feldiszipített fáthori oltáron szentmisét mond a pap, majd szentbeszéd következik, amely felöleli Báthori Endre tragikus halálának történetét is, amelyet már nemzedékről-nemzedékre szálló hagyományokból ismer a nép... Aztán rövid étkézés következik és még mielőtt beállna a korai alkony megindul a Pásztorbükkre a körmenet példás rendben és újból felhangzik a „Báthori siralma”, hogy áldozzon a gyászos hely szellemének és az egész napi történelmi emlékezésnek...

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK. Belföldön: Egész évre 800, félévre 400, negyedévre 210, egy hónapra 70 lej.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P, egy hónapra 8 P, vasárnap és ünnepek 24 fillér.

Postaiakárképzési csekk számlánk száma: 80.037.

Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**

Cluji szerkesztő: **dr. Sulyok István**

Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza. Csak a választásbélyegen megadott címre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt északi szél, sok helyen köd. Néhál még eső. Éjjeli lehűlés. A hőmérséklet lényegesen nem változik.

VÁLTOZÁS A DIPLOMÁIAI KARBAN.
Bucuresti. Saját tud. A nemrég Londonba helyezett Stoica Vasile, volt szófiai követet Rigába helyezik át, míg Londonba — a Curentul értesülése szerint, — Grigorceat fogják kinevezni.

Titulescu egy évi szabadságot kért a bucuresti egyetemről. Bucurestiből jelentik: A jogi egyetem tanácsa tegnap ülést tartott, amelyen többek között Titulescu volt külügyminiszternek, az egyetem tanárának a kérelmével is foglalkoztak. Titulescu a jövő év július elsejéig kérte szabadságának meghosszabbítását. A volt külügyminiszter kérelmében közölte, hogy amennyiben egészségi állapota megengedi, a legnagyobb örömmel fog előadásokat tartani.

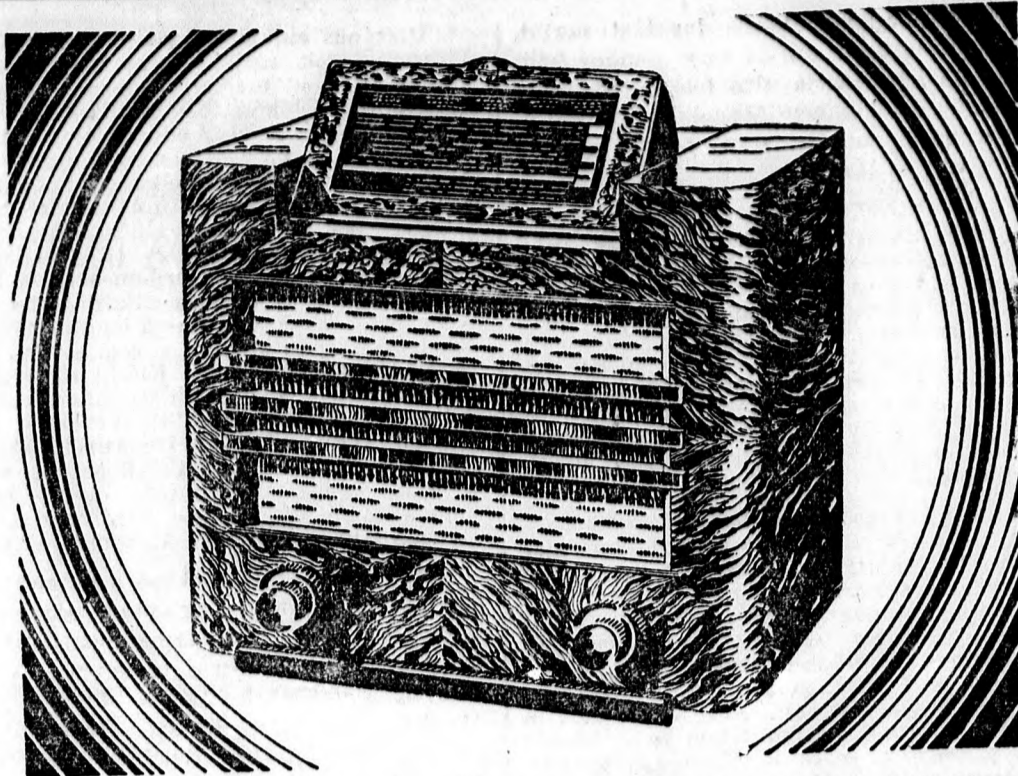
A salontai egyházak városi segélye kátyuba jutott. Timioara. Saját tud. Az új határok kialakulásakor Salonta városnak mintegy ezer hold földje Magyarországon maradt. Az ilyen és hasonló ügyek likvidálására alakított vegyes bizottság ezért a földterületért hárommillió lei kártérítést ítélt meg Salonta városnak s az összeg kifizetését különböző tranzakciók lebonyolításából kifolyólag Timis-Torontál megyére átruházta. Ezt az összeget aztán később más tranzakciók révén szamolták el, úgyhogy Timis-Torontál megye a maga részéről az ügyet elintézték tekintette. A legutóbb azonban a Salontán működő egyházak állandó segélyt kértek a várostól, amely nem talált reá fedezetet. Azonban valahogy megállapította a salontai tanács, hogy a hárommillió követelést, amely már 1920-ban volt esedékes, csak 1927-ben számolták el véglegesen és így a közbetűlt időre mintegy hatszáz ezer lei kamattal jár. Ezt a kamatkövetelést ruházta át a salontai tanács a román, görög-katolikus, római katolikus, református és zsidó egyházakra. Az érvényesítésre most került volna sor, de Timis-Torontál megye idejelenes tanácsa tegnap elutasította a kifizetés iránti kérelmeket, egyszerűen azzal a kijelentéssel, hogy nem tartozik Salonta városának, hanem próbálja meg Salonta városa per útján megállapítani, hogy kiknek van igazsága. Amíg minden fórumon eldőli, várhatnak a salontai egyházak a szubvencióval jó néhány esztendőig.

Elítélték a bulgár kommunistákat. Bucuresti. Saját tud. A brasovi hadbírósg tegnap befejezte a bulgár kommunisták perének tárgyalását. Az ítélet súlyos. Velico Velicoff 8 évi börtön, 10 ezer lei pénzbüntetés, 10 ezer lei bírósági költség, 10 évi politikai jogvesztés. Sabi Vasileff Angeheleff két és fél évi börtön, 20 ezer lei pénzbüntetés, 10 évi politikai jogvesztés. Mihai Gheorghieff Videff hat évi börtön, 10 ezer lei pénzbüntetés, 5000 lei költség; Dumitru Panaitoff Stoicoff 8 évi börtön, 10 ezer lei pénzbüntetés, 5000 lei költség; Petcu Diahoff és Anghel Atanasoff egy-egy évi börtön és 1500 lei pénzbüntetés.

* Sok ember teljesen elveszti minden életkedvét, mert borzasztóan kínozza a reuma és a köszvény. De nincs ok a kétségbeesésre, mert a szenvedők ezrei nyerték már vissza a Togat által egészségüket! A Toga erősen hűgysavoldó és a baktériumok ellen támadja meg. Továbbá nagy mértékben baktériumoldó.

Az oradeai Mezőgazdasági Kamara hivatásos terményárai: búza 440—450, rozs 270—280, tengeri 230, csöves tengeri 130—140, árpa 300—310, zab 270—280, pászuly 510—550, napraforgó 380, tökmag 585, szénna 120—140, lóhere és lucerna 180—190, ezalma 30—35, hizott sertés 20—21 lei.

Banati piac: búza 420—425, ótengeri 310, új-tengeri 240, zab 260, árpa 300—320, korpá 240, muharmag 420, napraforgómag 420, tökmag 650, viemalmi liszt 780, nagymalmi liszt 800, lucernamag (kg.) 26, lóheremag (kg.) 24 lei.

AZ 1937 ÉVI SZIMFONIKUS SZÉRIA

kiváló tulajdonságai:

Sztereofonikus hang — 3 hullámhossz — Igen nagy érzékenység és szelektivitás — stabil és tiszta vétel rövid hullámhosszon is — fadingmentes-hatékony automata — RONDO és PRELUDIO adaptívizor skálával.

Váltóáramra vagy egyen- és váltóáramra (univerzális) vibrációs blokkal.

GAVOTTA, népszerűkészülék külföldi állomások vételére, váltóáramra vagy univerzális áramra.

Kapható 15 hónapig terjedő részletfizetésre.

RADIO

PHILIPS

Szimfonikus Széria

RONDO 4+1 lámpa duodiod-trioddal

PRELUDIO 3+2 lámpa

GAVOTTA 2+1 lámpa

Halálozás. Budapestről jelentik: Pénteken hajnalban heveny májgyulladásban meghalt Fabinyi Rudolf dr. egyetemi tanár, a lipótmezei elmeorvosintézet igazgatója. Fabinyi Rudolf 57 éves volt. A cluji egyetemen kezdte pályafutását, majd a dicioanmartini elmeorvosintézetet vezette. Kiváló szaktekintély volt az elmeorvosgyógyászat terén. Fabinyi dr. váratlanul tragikus halála súlyos vesztesége a magyar orvosársadalomnak. Az elhunyt fia volt néhai dr. Fabinyi Rudolf a cluji egyetem világhírű kémiai tanárának, aki a muzeumkertű vegytani intézet igazgatója volt.

Budapestről jelentik: A magyar képzőművészetnek újabb gyászja van. Pénteken délelőtt 72 éves korában meghalt Balló Ede, az ismert festőművész, rajztanár, a magyar művészeti tanács tagja. Az elhunyt festőművész a képzőművészeti főiskola nyugalmazott tanára volt. Balló Liptószentmiklóson született és Székely Bertalanak volt a tanítványa. Még 1928-ban a magyar kormányzó a magyar érdemkereszt másodosztályú jelvényével tüntette ki, amelyhez később megkapta a csillagokat is, a múlt évben pedig a Corvin-koszorúval is kitüntették.

Oradeán Horváth Anna 31 éves leány, sógorának, dr. Kecskeméti András orvosnak lakásán 52 tabletta allonállal, csütörtökön megmérgezte magát és szombaton reggelre meghalt.

* Mindazon mérgezési esetek leküzdésénél, melyeket romlott ételek okoznak — tehát főleg húsmérgezés vagy gombamérgezés előfordulásakor — a gyorsan ható természetes „Ferenc József” keserűviz azonnali használata rendkívül fontos segédeszköz. Az orvosok ajánlják.

Halálra itatta gyermekét egy apa. Satu-Mare Saját tud. Turti községben Jeremian Mihály gazdalkodó pálinkát főzött s a munkálatokhoz felfogadta Calin László földművest is, aki reggel magával vitte tizenegy éves László nevű fiát, hogy ez is tanulja meg az italfőzés mőszereit. Munkaközben Calin biztatta fiát, igyék a frissen párolt pálinkából. Vizes pohárral merített fiának és ráparancsolt, hogy hajtsa fel az italt. A fiatal fiu megtette és az utolsó korty után roltan esett össze. A boncolás megállapította, hogy alkoholemérgezés ölte meg. Az apa ellen megindult az eljárás.

Megölték Galatiban egy pékmestert, a feleségét s négy segédjét. Galatiból jelentik: Pénteken virradóban ismeretlen tettesek meggyilkolták Mihai Mandis pékmestert, a feleségét és négy segédjét, akik közül kettő Fekete József és Bodó Dániel, magyarok. A hat ember legyilkolásához legalább tíz ember volt szükséges. A mestert a támadók kezén-lában dróttal össze is kötözték. Reggel a kenyérkihordó talált reájok. A lakás ajtajában a pék és felesége hullái feküdtek, a szobában s a műhelyben a négy segéd hullája feküdt. Mindenütt rengeteg vér s agyvelő darabok, mert az áldozatok fejét teljesen szétverték. A tömegmészárlás éjjel 12 órájtában történhetett, amikor éppen az elkészített kenyérszita bevetéséhez készültek. A tettesek a páncélekre nyit nem tudták feltörni. A pékmester ismert ember volt, leányát nemrég egy órnagy-orvos vette el. A rendőrség razzizott a városban s elfogta azokat, akik az utóbbi időben szolgálatában vagy összeköttetésben állottak a pékmesterrel.

Jelentkezzenek az oradeai Magyar Párt román nyelvtanfolyamának résztvevőit. Az oradeai Magyar Párt felkéri azokat, akik a románnyelvű tanfolyamra kezdőnek vagy haladónak jelentkeztek, hogy hétfőn délelőtt 9—1 óra, vagy délután 4—6 óra között okvetlenül jelentkezzenek a pártirodában. Ez alkalommal mindenkinek el kell rendeznie a részvételi díjat, amely után megkapják a tanfolyamon való részvételre jogosító igazolást és közlik velők a tanfolyam megkezdésének pontos idejét is.

Temetések Oradeán. Györy Jánosné szü. Tábi Mária cipészemester felesége 71 éves korában meghalt. Temetése november hó 1-én délután fél 4 órakor lesz a Steinberger-féle kápolnából a Rulikovszky-temetőbe. — Nagy Joan 34 éves korában az elmekórházban meghalt. Temetése október 31-én délután 2 órakor volt a Rulikovszky-temetőben levő Steinberger-kápolnából (Caritas).

Ispan Ferencné szü. Bahor Teréz 38 éves korában meghalt. Temetése ma 3 órakor lesz a közkörházból. — Biró Erzsébet 27 éves korában meghalt. Temetése tegnap volt a közkörházból. (Erdélyi „Concordia”).

Síró ember síró lelke

Írta: P. Trefán Leonárd

Hangtalan, néma mámor gomolygott a nagy lámpák fölött. Együtt úszkált a hideg őszi köd szakadozó foszlányaival. A város hallgatott. Csak néha verődött ki hang és világosság kávéházakból, sötétekből, olesó mulatóhelyekről. A hang és világosság is belevezett a ködbe. Erőlködött, de nem tudta legyőzni. Miért is kísérletezett, hiszen a város nagyrésze ilyenkor már aludta a boldogok álmát. A tompa éjfélutáni őszi csöndnek nem kell kurjongató világosság.

Éjfél után három óra...

A város legsötétebb utcáján, napszámosok negyedének is legelhagyatottabb részén sötét alak támolyog. De hiszen ez itt már nem is utca. A házak inkább vályogbödék. Nincs kövezet és világítás. Olyanok laknak itt, akiknek nincs szüksége a világosságra. A csavargó hazáigyekezett éjjeli munkájából. Megszokta már, hogy sötét éjjel leple alatt próbálkozzék betörésekkel. Most az otthonérzet irányította lépéseit. Hazafelé Nagyon furcsa, mikor a csavargó megy haza...

Pedig Bokor Gyurka most hazament. Hazza...! Eddig még soha nem érezte, amit ez a szó jelent. A betörőnek, tolvajnak nincs otthona. Most egyszerre az otthonérzet kezdett dolgozni benne. Készült a reggel óta, nem dolgozott semmit és mégis lihegett a fáradtságtól. Lihegett éhségtől, szomjúságtól, gondoktól...

Vajjon mi van az ő kicsi fiával...? Kimerülten állt meg házacskája ajtója előtt. Az ajtódeszkák rése között világosság szűrődött ki. A gyermek nem alszik. Végre lassan és kiméletes esőnddel nyitotta az ajtót. Máskor berugta, mikor hazajött. Most reszkető és megröggyanó lábakkal lépett be. A szobában ünnepélyes és titokzatos mély csönd volt. Az asztalon szentelt gyertya pislogó lángja vetett lobbokat. Bokor Gyurka szeméi összekúsálódtak a gyertya fényétől. Nem látott senkit. Hűvös idegenséget érzett. A gyermeket az ágyban hagyta a reggel. Most őt sem látta.

— Sanyika... Sanyika... Alszol-e Sanyika...?

— Csak éppen egy pillanat előtt aludt el a fiúcska. Jól tesz most neki ez a rövid álmom. Maradjunk most csöndben...

Térdelő helyzetéből fölállt a pap. És amint fölemelkedett, az egyházi szerek, szent edények, karing és templomias illat környezetében nagyon megijedett Bokor Gyurka, a csavargó betörő. Lehet, hogy káromkodni akart, de letapadt az ajka. Nem volt hozzá elég szemtelensége. Félt a paptól is, félt a beteg fiától is. A pap észrevette a zavarát, és tudta, miként bánjon most az elvetemült emberrel. A kicsi Sanyitól mindent tudott édesapjáról.

— A beteg fia hívatott ide, Bokor Gyurka. Ő nagyon jó gyermek. Első az osztályában. Nagyon szereti tanulni a vallást. Most súlyosan beteg. Talán életben sem marad, mert a tüdőgyulladás elhatalmasodott rajta. Volt már itt az orvos. Elhoztam neki az orvosságot is. Bokor Gyurka, ne menjen sehová. Maradjon a beteg gyermeke mellett és ápolja őt. Nincs szégyénykének édesanyja...

Az utolsó szavakra a marcona, torzonborz ember összerázkódott. Elhalványodott, mintha meghatódott volna kissé, de ismét felülkerekedett benne a vadság.

— Az én dolgomba ne szóljon bele senki. Tisztelendő úr se. Majd elápolom a gyermekemet...

— Jól van Bokor Gyurka. Ez így is van rendjén. Én nem akarok a más dolgában rendezkedni, de nagyon sajnálnám, ha meghalna a gyermeke. Emlékezzék a szegény meghalt feleségére. A sok szenvedés, nyomorúság és a sok verés miatt pusztult el... Nagyon jól tudja Bokor Gyurka, mennyire szerette Sanyikát...

A felesége emlegetése ismét megfogta a vad embert. A halottak emlegetése sokszor szívébe markol az élőknek. Akármilyen elvetemült is. Kegyetlen ember volt, de azért megszólalt benne a gyöngéd érzés is. Szerette és sajnálta a feleségét.

— Tisztelendő úr, vajjon életben marad-e

Sanyika? Ugy szeretném tudni.

— Nem tudom Bokor Gyurka. Azt csak a jó Isten tudja. Mi, emberek imádkozunk Hozzá. Kérünk, könyörgünk.

— Az Uristen csak a gazdag embert hallgatja meg. Szegény emberrel ő sem törődik...

— Ne mondjon ilyent Gyurka. Krisztus szegényebb volt, mint maga. Istállóban született, keresztben halt meg. Imádkozzék Bokor Gyurka. Kicsi fia csak az előbb fogadta szívébe a szentségi Jézust. Nagyon szépen és értelmesen győnt meg. Imádkozott az édesapjáért is...

A vad ember összerázkódott. Szemeit mélyen lesütötte. Egyszerre könnyek jelentek meg

a pillákon. Csillogóak. Fényesek. Látszott, hogy nagyon szeretne valamit mondani, de a hangokból csak reszkető sóhajtások lesznek. Az erős, kegyetlen ember, ki annyiszor ütegette feleségét, gyermekét, most borzasztóan vívódott a lelkiismeretével. A gyermek megmozdult az ágyban. Fölébredt.

— Édes kicsi fiam, egyetlen drágaságom, Ugy a nem halsz meg, nem hagyod itt édesapádat...

— Édesapám, Krisztus él, Krisztus győz, Krisztus uralkodik és parancsol...

A beteg gyermek felült ágyában és összekulcsolta imára kezeit. A pap odaterdelt az ágy mellé. Bokor Gyurka a pap mellé. A gyermek hangja csengett, mint mennyei oltárcsengő. Miatyánk Ki vagy a mennyekben...

Bokor Gyurka hulló könnyeivel együtt imádkozott. Síró ember síró lelke tört meg Krisztus Kínády hatalma előtt.

A Halál üzeni néktek!

Ma este nem játszunk élet-komédiát. A mozi-vásznát, politika vásznát feketére festjük. A diplomácia detektív-regényét a kezünkben letesszük. A rádió-antennát az örökkévalóság magasába furjuk. Ezen az estén halálos bűn játszani és elvitathatatlan kötelességünk meggondolni az életet.

A Halál üzeni: Simuljon most homlokotok a sírkövekhez, melyek a túlvilág tüzétől tüzesek. Hadd érezzétek pillanatra a kint, mely a szenvedő túlvilág lelkeibe az óraketyegés győtrő egyhangúságával és biztosságával belenyiladozik.

Hallgatózzatok a kongó koporsók, sötét sírboltok köfedelén, amely mögött most hangok ke-rengenek: az elkárhozottak borzalmas üvöltése, a vezeklést szenvedők végtelenbe síró sóhaja, az üdvözültek hálaadó kara.

Ebből a túlvilági roppant nagy trióból, amelyet az isteni ítélő Igazságosság karnagypálciája vezényel, halljuk a nagy Jajt és nagy Alleluját. ...Jaj néktek, kik az Istent káromol-játok: elkárhoztok.

Jaj néked, erkölcstelen ifjak: megvakultok.

Jaj néktek gyermekgyilkos anyák: véretekbe fultok.

Jaj néktek idegen tűzhelyen lebzselő apák: égni fogtok.

És sem a vakok, sem a vérbefultak, sem a kéjben-égek nem látják meg az Istent.

...De jaj néktek is, akik az embert káromolni meritek: elkárhoztok.

Jaj néktek, hatalmasok, akik kivesszitek ártatlanok szájából a falatot: éhen fogtok veszni.

Jaj néktek, népámitók és tömegizgatók, akik embertársaitokból eltolvajoltok a lelket: soha sem lesz tiétek a saját lelketek.

Jaj néktek zsarolók és tolvajok: Az örök tűzben is tázni fogtok. Dús magtáraitok mellett is éhezni fogtok. Kínseitek mellett is meztelen koldusok maradtok.

...Jaj a bűnösöknek! Jaj a bűnösöknek!

Ellenben Alleluja néktek:

Emberek, kiknek az idők idegükre mennek, az arcuk sápadtra apad, életük megrövidül, az Istenért. Ti vértanúk vagytok.

Emberek, kik legyőzitek az Idő kísértését és szilárdan álltok a római sziklán akkor is, ha ezért elveszik tőletek a kenyeret. Ti hitvallók vagytok.

Emberek, kik a tisztaságból és kegyelemből belétek épített Szentlélek-templomot a tisztátalanság ezer ördögének mesterkedése mellett is eleven megőrizték. Ti szűzek vagytok.

Alleluja a vértanúknak, hitvallóknak és a szűzeknek.

A Halál üzeni néktek. A Halál üzeni néktek. Pakocs Károly.

FELTAMADUNKI

mondta:

— Apu, — én azt gondolom, hogy itt nagyon drága lesz a kávé.

— Miért gondold? — kérdezte Dezsőpapa.
— Mert a szomszéd asztalnál egy kegyelmes úr ül!

— És te ezt csak most veszed észre, mikor már kivettél három süteményt?...

Mindenki nevetett, csak a szomszéd asztalnál a kegyelmes úr nem, mert politikát olvasott. A kávé pompás volt, — a sütemény is. És a kegyelmes urat is beleszámítva nem is fizettünk többet érte, — mintha az elmaradt tihanyi ebédért is fizettünk volna.

Néhány perc múlva gyorsvonat röpitett vissza Siófokra és tovább Szabadiba. Az őt fényök alatt szundikáló öreg villában friss fogas vacsorával, puha ágygal — és egy egész évre szóló derével, vidámsággal vártak. Fénnyel és meleggel, — amelyből a télre váró homályos napokon is felgyújthatom az elmékezés lámpáskáját. Mások is így vannak vele, nemcsak én, Bizonyára Évike is, aki ezen a nyáron fedezte fel a Tihanyi félszigetet. Én meg csak azt szeretném tudni, hogy vajjon miért haragudott meg reám olyan nagyon az a kedves berlini professzor? Ha ezt valaki meg tudná nekem magyarázni, — szívesen rendelnék neki érte jövőre egy balatonföldvári ozsonnát!

VEZÉRKÉNYVESELET . EXCELSIOR-CALEA MOJILOR 78 BUCURESTI

Mindenkin segít és ön semmit sem tud róla?

**Lotion
Faciale
Scherk**

SCHERK ARCVIZI

SCHERK

Lehát épp az ideje, hogy megismerje a Scherk arcvizet! Akkor On arcbőre is rövidesen megjavul, teljesen tisztá lesz és olyan puha, mint a selyem! Probálja ki azonnal! Üvegek à Lei 62'103'164'300'475'

Amerika választúton

Irta: dr Léber János

November 3-ika sorsdöntő napja lesz az Egyesült Államoknak. Az alkotmány rendelkezései szerint, ezen a napon választják meg azokat az elektorokat, akik 1938 január első szerdáján új elnököt ültetnek a washingtoni Fehér Ház elnöki székébe.

Az Egyesült Államok elnökének jogállása sokban különbözik az európai államok államfőinek alkotmányjogi helyzetétől. Több a joga, nagyobb a hatalma, mint egy köztársasági elnöknek és csak valamivel kevesebb az alkotmányos királyság nyújtotta hatalomnál. Az elnök személye 4 évre eldönti nemcsak Amerika belügyeinek, ezek között elsősorban az Egyesült Államok gazdaságpolitikájának irányvonalát, hanem a külügyi problémák fontosabbjainak mikénti intézését is.

Nem túlzás tehát az a kitételünk, hogy Amerika választúton van. Mint mindenütt a világon, Amerikában is szélsőséges politikai és gazdasági nézetek csapnak össze az elnökválasztás oka és ürügye alatt. Homlokegyenest ellenkező programmal indulnak harcba az elnökjelöltek. Ha a jelenlegi elnök, Roosevelt győz, marad minden a régiben, illetőleg a vele szemben megnyilvánult bizalomtól fellelkesítve összes elgáncsolt vagy bíróság megsemmisített nagyszabású pénz- és szociálpolitikai terveit előlrol fogja kezdeni. De ha ellenfelei győznek, akár a republikánusok jelöltje: Landon, akár a radikálisok jelöltje: Lemke, óriási és kiszámíthatatlan következményekkel járó változások várhatók Amerika gazdasági életében éppen úgy, mint külső és belső politikájában.

Európára nem közömbös az, hogy miként fognak alakulni a jövőben Amerika gazdasági viszonyai; mik és milyenek lesznek politikai célkitűzései. Erdemes tehát a választások küszöbén egy pillantást vetni a szembenálló felekre és legalább is nagy konturokban tisztába jönni azzal, mit várhat Amerika és különösen mit várhat Európa az egyik, vagy a másik program győzelmétől és érvényesülésétől.

Roosevelt győzelme mellett szól elsősorban az a körülmény, hogy ő a jelenlegi elnök és hogy egyelőre még ő rendelkezik Amerika háztartásának mérhetetlen politikai és gazdasági hatalomeszközei felett. De mellette szól megnyerő személyisége, egyéni közkedveltsége is. Ő ma tagadhatatlanul a világ legkedélyesebb és legszimpatikusabb „diktátora.” A mindig derűs és mosolygó, két mankón járó, nyomorék Franklint még politikai ellenfelei is kedvelik. Testi fogyatékossága szinte előnyére van. Betegsége — ahogy Maurais írja. — „misztikus módon azonosította egy szenvedő néppel.”

Roosevelt mellett szól továbbá a gazdasági életnek az a fellendülése, amelyet még leghe-

vesebb ellenfelei sem tudnak elvitatni tőle. Mindegy, hogy milyen áron, de fel tudta támasztani halott merevségéből Amerika közgazdaságot. Tudott új, kiterjedt munkaalkalmakat teremteni s a 15 millió fölé emelkedett munkanélküliek számát 10 millió alá tudta csökkenteni.

Az esélyek mérlegelésénél azt a körülményt sem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy mint államférfiú, Amerikában Roosevelt képviseli a kollektív jogoknak és kötelességeknek

A VADASZKUTYA PÉLDÁJA

Irta: MÉCS LÁSZLÓ

Ó holt idény! Mindenre tilalom van.
Kert lett tanyánk! Ellustult a kutyám.
Nyárspolgár lett a lanyha nyugalomban.
Morogva kapkod a legyek után,
vagy bolhát üldöz bőrén, jó veresre
harapja s hősként pislogat reám,
ha egy maoskát felhajt a házereszre.

Nevetnem kell a pocakos puhányon.
De nézd meg majd, ha célt adok neki:
sorsot nyomozni, merre ment a lábnyom
a nád között! A cél hogy áltatl!
Lelőtt kacsaért hogy megy tőba nyáron
s egész belsőjét hőssé zengeti
egy felvert fácn, mely szép, mint az álom.

Kutyánál több lett akkor: cimborám lett,
ki két és villanyozza szívemet,
nem úgy, mint ama száz-kérdésű Hamlet,
ki az életnek nem mond csak Nemet.
Ó hájas népek, nyárspolgári lelkek,
kik, míg nagy mágnes-célok zengenek,
csókkal, kenyérrel, vagy Nemmel feleltek!

A nyárspolgár elszörnyülködve kórdi,
hogy mért folyt vér egy „i” betű miatt,
de az Isten vadása szívvvel érti,
miről volt szó: hogy egyszerű, riadt
zsidó bölcs volt-e Krisztus, vagy egeknek
parancsoló örök Istenfiat
jelentse-e a sár-szült emabereknek.

Mecértem a keresztes háborukat
és Dzsingisz kánt meg sáska-nőneit,
Nanóloont s mindenkit, akit untat
a lelki háj, nagy eszmék éltetik
s vadászni mennek a csodaszarvasra,
vagy délibábra, mindegy az nekik:
csak szárnyaljon fel szívük jó magasra.

Vigyétek ki a népeket vadászni,
kik sültgalambot várnak, semmitűk
nem iván. — hogy ne kelljen császni-mászni
s bolhás bajokkal hibélőgniük,
nyomozzák az Istenek erdetében
Istent, bár nem lehet elérniük,
de megcsánálnak ezant vázak tűzában!

azt a szellemét, amely a nép szociális jólétének intézményes biztosítása körül Európában a fasiszta vagy nemzeti szocialista rendszerekben nyilvánul meg. A fasiszmus hódító gondolata tehát szintén Roosevelttel mellé állítja a gondolattal rokon elemeket.

Nagy előnye végül Rooseveltnak az, hogy gyönyörűen kigondolt és célszerűen megindított gazdasági rendszerét nem tudta eddig „lejártni”, mert ellenfelei nem engedtek neki erre időt és alkalmat. A leggyönyörűbb kezdeményezéseit a tőke hatalmasai már az első lépésnél elgáncsolták; mások érvényesítését pedig a bíróságok ismert döntései akadályozták meg. Mindeniben visszamaradt tehát a reménynek vagy a gyanúnak egy bizonyos foka: hogy a roosevelti tervek, ha egyszer rendszerre érlelődnek, valóban alkalmasak volnának Amerika gazdasági életének talpraállítására.

A legsúlyosabb vád, amit ellenfelei Roosevelt ellen felhozhatnak, hogy pazarol. Az 1937 június 30-án végződő félévben valóban már kétfézerkilencvenmilliárd deficittel kell számolni az amerikai kincstárnak és az államadósság ugyanakkor, harmincnyezeregyhányolcvan-kilencmillió dollár lesz. Az adófizető polgárt mindenestre el lehet képezteni és meg lehet dobbiteni ezekkel a számokkal, mert csak kevesen gondolnak arra, hogy a gigantikus tervek sikeres megvalósítása esetén, az adósról minden megszorítása nélkül, csupán a gazdasági élet óriási fellendülésével el lehet tüntetni ezeket a hiányokat.

Másik nagy érv Roosevelt ellen, hogy ő az egyéni szabadság ellen tör s főleg a gazdasági életben megköti a gazdálkodó alanyok kezét. Az amerikai nép büszke a szabadságára és féltékenyen őrzi ezt a biztosító jogait az élet egész területén. Könnyen el lehet hitetni vele, hogy az egészségtelen és hazug gazdasági liberalizmus elfajulásának intézményes megnyír-bálása, nemcsak a tételes alkotmányba, hanem feltéve őrött egyéni szabadságjogaiba is beleütközik.

Landon, Kansas állam kormányzója, a republikánus párt jelöltje, Hoover egykori bizalmasaként és barátjaként indul a választási küzdelemben. Ez a barátsága azonban inkább kárára van, mint hasznára, mert Hoover olyan rendezetlen gazdasági helyzetet hagyott hátra maga után, amelyre senki sem gondolt vissza szívesen. Nem jó ajánló levél tehát Landonnak az, hogy ő Hoover pártjának és politikájának tagjaként, illetve örököséként készül átvenni a hatalmat.

Másik nagy hiányossága Landonnak az, hogy programja csupa negatívumból áll. Semmiféle pozitív építő vagy regeneráló tervvel nem áll elő. Egész programja abból áll, hogy tagadja mindazt, amit Rooseveltt csinált, vagy csinálni akar, anélkül, hogy jobb tervet állítana vagy legalább ígérne helyébe. Ez a választási politika mindenesetre Landon mellé hangozja Amerika mindazon gazdasági köreit, különösen a tőkéseket, akiket egyéni érdekeikben

értett vagy sújtott Roosevelttel szociális szellemű irányított gazdaságpolitikája. Ilyen megfontolás folytán álltak Landon mellé Morgan bankár, Du Pont lőporgyáros-dinasztia, Rockefeller és fia, Sloan és Archibald bankárok és a sok vihart megért Mellen. Legodaadóbb és leglázasabb támogatója mégis Randolph William Hearst, az amerikai újságészár, aki napoként 200 lapnak sokmillió példányszámában szórja Rooseveltre az alapos és alaptalan támadások sokszor mérgezett nyilait. Hearst sajtója kürtölte világgá és tartja még most is azt a hihetetlen hangzó vádat, hogy Roosevelttel a bolsevizmus amerikai exponáltjaként Moszkva bizalmából készült átvenni Washingtonban újabb 4 évre az elnöki hatalmat.

Bármilyen képtelennek is látszik ez a vád, alkalmas volt orra, hogy Coughlin atya prédikáció nyomán a katolikusok százezereit térítse el tőle. A súlyos vád hallatára maga Al Smith, a demokratapárt egyik vezére és Amerika legkatolikusabb politikusa is elpártolt a kommunizmussal gyanúsított Roosevelttől. A kommunizmus vádjá azonban éppen úgy, mint a négerekkel való szoros barátkozás sárga foltja csak hasznára van Rooseveltnak, mert míg az aggályoskodók százezereit eltéríti tőle, a szocialisták, kommunisták és négerek millióit melléállítja.

A harmadik jelöltet nem párt állította bele a választási küzdelembe, hanem egy párját ritkító triumvirátus, melynek tagjai: Coughlin páter, Townsend népapasól és Gerald Smith, a meggyilkolt Huc Long utóda és politikai örököse. Coughlin pátert nem kell bemutatni a Magyar Lapok olvasóinak. Páratlan hatása szónok, aki az általa alapított templomból egyszerre 27 rádióon keresztül 50 millió hallgatót tart szavainak és igazságainak bűvöletében. Townsend arról nevezetes, hogy ő állította fel a kötelező nyugdíj elméletét Amerikában, mely szerint minden amerikai polgár, aki elérte 60-ik évét, abbahagyja a munkát és az államtól haláláig havonta 200 dollár nyugdíjat kap és kötelezi magát arra, hogy a 200 dollárt minden hónapban elkölti, evésre, ivásra, ruházatra és lakásra. Gerald Smith a legegyszerűbben oldja meg a kérdést. Programja 3 szóból áll: *Osszatok fel a vagyonokat.*

Hogy ezt a három, egymástól hitben, karakterben, politikai éleslátásban és józanságban teljesen eltérő egyéniséget mi tudta egy táborba terelni és mi tudta a szürke és névtelen Lemke mellé állítani, európai vizsgálódó elme nem tudja megállapítani és megmagyarázni. A felelet csak egy lehet: *Amerikában minden lehetséges.* Lehetetlennek csak egy látszik, az, hogy a radikálisok jelöltje jelentősebb mértékben beleszólhasson a két amerikai hatalmaságnak: Rooseveltnak és a demokratáknak, a másik oldalon pedig Landonnak és a mözött felsorakozott republikánus liberális nagytökének küzdelemében az elnökségért.

Onnek is szüksége van arra,
 hogy tökéletesen megtanulja a német nyelvet
 Játszva és a legrövidebb idő alatt tökéletesen megtanul németül

most már III. kiadásában megjelent

Tanuljunk könnyen gyorsan németül

című, magántanulásra kiválóan alkalmas nyelvkönyvből, amelyet

Dr. Ernst Häckel tanár,
 a Pázmány Péter Tud. Egyetem előadója,
 a báró Eötvös Coll. tanára írt.

Ha valóban rövid idő alatt könnyen, színteljesen akarja megtanulni az Ön számára nélkülözhetetlen német nyelvet, úgy azonnal vásárolja meg a művet, amelynek bővített, szójegyzékkel és a feladványok megfűtéseivel készített

III. kiadása most jelent meg!

Ez a magántanulásra kiválóan alkalmas német nyelvtan néhány hónap alatt érte el harmadik kiadását!

A NÉMET NYELV ISMERETE MA MÁR MINDENKI SZÁMÁRA LÉTERDEKI

Ara fűtve 200 lei és 10 lei portó.

Kapható: KÖNYVOSZTALYUNKNAL.

Spanyolország nagyasszonya

Irla: Josefine Widmar

A spanyolországi események ma a világ-érdeklődés középpontjában állnak. Hivatásos történészek igyekeznek — több, vagy kevesebb sikerrel — a mai véres harcokban az évszázadokon át visszafojtott fejlődés kirobbanását keresni és megtalálni. Bizonyos, hogy a spanyol nemzeti karakter — ebben a tengertől körülnyaldosott és Európától a Pyreneusok hatalmas hegláncával elzárt országban — jobban megtartotta a maga eredeti sajátosságát, mint amennyire az földrészünk bármely más országában lehetséges lett volna. Hasonló halálraszánt ellenállás, mely az Alcazar védőit áthatotta s perzselő szenvedély, mely a jelenlegi polgárháború lángját felgyújtotta és táplálja, Spanyolország régi könyveinek lapjairól és hősi énekeiből is fellobog. A különféle idegen vérkeveredés s a gótgermák és mór őrsánya öröksége a különböző vidékeken különböző népi egyéniséget kristályosított ki. Mégis, mindezek az ellentéteken túl a katolikus hidalgóban s az utcán kéregető koldusban egyformán él a büszkeség, hogy a spanyol föld szülötte lehet.

Egy asszony volt az, aki mintegy 450 évvel ezelőtt ebből a sokfelé széttagolt és ellentéteken felépült országból egységes államot teremtett s befelé renddel és nyugalommal, kifelé nagyhatalmi jelleggel ajándékozta meg. Ha a tapasztalat általában azt is mutatja, hogy egy igazi asszony férfiúi hivatást gyakran csak saját belső lényének kettéhasadása árán képes betölteni, — semmiképpen sem alkalmazható ez a tétel az uralkodónak hivatásával kapcsolatban. Itt az igazi asszonyiség a külső, hatalmi területen is alkotó lehet és fontos magasságokba emelkedhet. Ezt bizonyítja — több más, zseniális asszony mellett, — kastíliai Izabella példája, aki Spanyolországot nagyhatalommá emelte.

Izabellának, aki a régi, Trastamare nemzetségből született, 1451-ben, — mindkét nagyanyja angol származású volt. Innen ered a délvidekiek előtt annyira idegen külseje: keskenyvágsú, világosszürke szeme, erős, zömök alakja, élénk, fogékony értelme, s a tisztaság és rend iránti, szinte túlzottan fejlett érzéke, mely egész kormányzásán végigvezetett s amit népében sohasem tudott meggyökereztetni.

Komor és sötét volt a fiatal leány ifjúsága. Félgyermek volt még, amikor elkerült a korán örvényre jutott beteges, búskomor édesanyja házából és féltestvérének, a könnyelmű, neuraszténias IV. Henriknek udvarába vitték. IV. Henrik kétes házasságban és kétes környezetben élt, Kastília pénzét és népének erejét a mórokkal folytatott céltalan harcokba ölte bele, s Spanyolország hatalmi helyzetét a Földközi tenger nyugati részén teljesen kiszolgáltatta. Amikor a király egyetlen leányától egy botrányos per keretében a törvényességet és vele együtt a trónöröklés jogát elvitták, — a tizenöt éves Izabella az eddigi kis árnyéklényéből egyszerre a trónörökösnői méltóságra emelkedett. S a félgyermek, hallgatag, illedelmes, de becsavagyó leányka a már végsőkig elkéseredett kastíliai nép reménye és bizodalma lett. Ő maga pedig — éveit meghazudtolva — növekedett, fejlődött, s mielőtt még valójában anya lett volna, igazi anyai szeretet töltötte el a szegény emberek iránt. A serdülő leányka latinnyelvű politikai értekezéseket olvasott; magába szívta egy nemzeti spanyol állam eszméjét és elhatározta, hogy azt a léhaságot és pazarlást, mely fivére udvaránál uralkodik, szorgalmas, eredményes munkával fogja fölcsérélni.

Csodálatraméltó, még napjainkban is szokatlan okossággal és megfontoltsággal készítette elő házasságkötését a tizennyolcéves leány. Politikai szempontok döntő szerepet játszottak ezen a téren, de Izabella, a maga egészséges, igazi nőiségében boldog asszony és anyja is akart lenni. Kalandos hajlamú fivére udvarában eleget látott és tapasztalt, hogy tisztában legyen vele: milyen súlyos hatással van a népre az uralkodó környezetében dúló féktelenség és élvezhajzás. Ő tiszta lélekűt kívánt; rendet akart magában és maga körül. Ilyen megfontolások alapján küldte el aianlatát a fivérétől üldözött és szorongatott kastíliai trónörökösnő Saragoszába, az aragoniai trónörökösnő, Ferdinándnak, aki egy évvel fiatalabb volt nála. Ferdinánd okos és körültekintő édesanyja, — született kastíliai nő, a híres Henriquez admirális leánya — régen óhajtotta már ezt a házasságot. Ferdinánd jelenképe meglehetősen ingadozik a történelem tükrében. Bátor, lovagias, nyitlanszű úr,

— de a gondolkodás, a meggyőződés és érzelem tisztaságában nem érte el felesége színvonalát. Ő maga szintén politikai megfontolásból vette feleségül a kastíliai trónörökösnőt, aki Spanyolország szívének egyik legértékesebb államát hozta magával a házasságba. Romantikus körülmények között talált rá menyasszonyára éjfél tájban, egy egyszerű polgárházban Valladolidban, ahol Izabella bátyja folytonos leleskedései elől rejtőzött el. A fiatalok, akik ekkor találkoztak először, rendkívül megtetszettek egymásnak, s megértően összemosolyogtak. A házasság viszonylag boldog volt, elsősorban Izabella jóvoltából, aki a királyi férj vetélkedése és a nála fiatalabb férfi alkalmi hűtlenkedései felett nemes gesztussal elnézett.

És az üldözött, megfélemlített kis trónörökösnő, aki polgári egyszerűségben, sőt szegénységben élt Valladolidban, egy nagy, egységes Spanyolország királynéjává harcolta föl magát. Amikor 1474-ben Mendoza püspöke a fiatal, alig 23 éves asszonyt királlyá koronázta, — Izabella megígérte, hogy minden alattvalójának, kivétel nélkül édesanyja lesz. És ezt az ígértét legjobb tehetsége szerint, élete végéig megtartotta. Egyszerű, fehér ruhában lovagolta be a királynő Kastília városait, falvait és toborzott a Portugália elleni vállalkozásra. Amikor a néppel beszélt — és ezt gyakran megtette, — az egyszerű spanyol polgár köznapi nyelvet használta. Erdelődött minden alattvalója sorsa, földje, háza tája, gyermekei iránt. Közel volt népéhez és meghitt bizalmasa lett. Egy nemzet anyja, — ami azokban az időkben egészen új és megfoghatatlan valami volt.

A kívülről eddig figyelemre alig méltatott királynő lassanként a pápának valósággal szövetségesevé lett az Izlam elleni harcban, ami elő addig Európa többi része mereven elzárkózott.

Izabellát, aki rendezett jogszerkezést vezetett be az országba, s a büntetéspénzt és a grandok kisajátított vagyonát a nép jólétére használta fel, mint népkirálynőt emlegették és áldották. Am ez a nagy népkirálynő nagyon meglátogatott és nagyon magányos asszonyként ült ragyogó trónján. Mert mit ért a világhatalom az asszonynak, akit férje mindig magára hagyott, az anyának, akinek egyetlen fia és trónjának örököse alig 20 éves korában meghalt, s kedvenc leánya, Johanna búskomorságba, sőt: örülethe zuhant. Milyen Golgota-napja volt a királynőnek, aki előtt több, mint 20 millió alattvaló hajtotta fejet, s az asszonynak, aki egész életében mindig okos, mértékletes volt, — amikor Burgos püspöke éjnek idején álmából felkeltette s a medinai kastélyba hívatta, ahol ott állt Johanna, az ausztriai Szép Fülöp felesége a vár hídján, hálóingben, kibomlott hajjal, értelmetlen, örült szavakat suttogva. A szegény, meggyőzött anyja a hámószkodó s kárörvendő tömeg szemelétárá karjába vette leányát és bevezette a kastélyba.

Izabella, a nagy rőnesszánsz-asszony, aki Spanyolországba a rend új korszakát vezette be, 55 éves korában halt meg fáradtságtól és munkától kimerülve. Meghalt, kezében Krisztus sírjáról hozott ereklyével, egyszerű, ferencendi szerzetesi ruhában, s a szeretet hatalmába vetett hittel. Világbirodalma, melyet unokája, a Habsburg-házból való V. Károly örökölt, féktelen szenvedély és gyűlölet játéklabdája lett. Talán lassanként lecsillapulnak a harcok s ennek a nagyszerű, annyi ellentmondáson túl is fenséges és szeretetben erős asszonynak anyai és királynői szelleme rövidesen egy új, a mai zűrzavarból kiemelkedő boldog Spanyolország felett fog lebegni.

Uj könyv fiatal leányoknak! P. Wagner: Mai lányok életstílusa

Hat fiatal leány élettörténetét tartalmazza ez a kitűnő könyv, akik más-más életkörülmények között gyönyörű példákat adtak a mai lányok helyes életmódjának. Élénk, színes és bájos életrajzok ezek, olvasásuk a legtisztább szórakozás és a leghelyesebb időtöltés.

A köpékellettel ellátott könyv ára 66 lei és 10 lei portó.

Megrendelhető könyvosztályunknál.

A népkisebbségi magyar ügyvédek számbavétele

Válasz a „Szabadság” és a „Független Ujság” vitázó cikkeire

Hegedüs Nándor volt magyarpárti képviselő, a Szabadság című, Oradeán megjelenő lap főszerkesztő-tulajdonosa, barátai ösztönzésére hosszú cikkben sorakoztatta fel megjegyzéseit az ardeali magyar ügyvédek névjegyzékének összeállításával kapcsolatban írt riportomra, azzal a szándékkal, hogy az igazságot megrögzítse.

Rosszindulatának, gonoszának, veszélyesnek és valótlanak mondja cikkem adatait és állításait s többek között azt igyekszik bizonyítani, hogy a fiatal ardeali magyar jogásznemzedék, amelynek keresztény magyar fel fogása nem engedte meg a magyar közéleti munkában részt nem vevő zsidó ügyvédeknek a kérdéses névjegyzékbe való felvételét, nem tarthat igényt a „jó magyar” osztályzatra. Ez inkább azoknak a zsidóknak jár ki, akik a magyar színelőadások nézőterét megtöltik s ezenkívül Nyírő és Tamási könyveinek vásárlásával, a Bánk Bán élvezésével s egyebekkel is élénk tanúságot tesznek a tősgyökeres magyar kultúrmelegnyilatkozások iránti szeretetükről.

Értesülésem szerint Hegedüs különben is nagy mozgást fejtett ki a dolog körül. Elküldte cikkét azoknak a magyarpárti vezetőknek, akikről tudja, hogy rokonszenvenvel kísérik a fiatal ardeali magyar jogászok megmozdulásait és heves szemrehányásokkal árasztotta el őket.

— *Látod mit csináltál?* — írta nekik a költő Kis József szavaival, aki egyik versében ezzel a sorral olvasta reá a „kecekepásztor leányára” az olasz hadüzenetre való felbujtást.

Ugy tudom, hogy a fiatal ügyvédek válaszulni fognak a lekicsinylő hangért Hegedüs Nándornak, azért a dolognak ezzel a részével nem foglalkozom tovább.

A cluji „Független Ujság” hasábjain is megjelentetett cikk néhány kitételére azonban kénytelen vagyok megjegyzéseket tenni.

Hegedüs Nándor valótlannak mondja azt az állítást, hogy a magyar ügyvéd-névsor összeállítója a fiatal magyar jogásznemzedék elvi állásfoglalása és utasítása alapján járt el.

Az ügyvédek, — írja, — nem Kiss Árpádtól és nem harminc magyar ifjútól kapták azokat a kérdőíveket, amelyeken személyi adataikat bekérték tőlük, hanem a Magyar Párttól; tehát Kiss Árpád nem cselekedhetett senki más utasítására, csak a Magyar Pártéra.

Ezzel szemben az igazság az, hogy a párt-nak jóideig nem is volt tudomása a névsor-összeállítás munkájáról. Így a pártvezetőség a kérdőívekről csak később, a kibocsátás után szerzett tudomást. Hogy a névsorkészítő fiatal ügyvéd nem a párt utasítására gyűjtötte össze és dolgozta fel az anyagot, mi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy azok a magyar ügyvédek is fel vannak véve a névsorba, akik a párt-nak nem tagjai, sőt azok is, akik más párt keretei között szerepelnek. Hogy viszont az adatgyűjtés munkájában egyes megyék tagozatainak a segítségét is igénybevette a névsor készítője, az csak természetes. Nem fordulhatott sem az ügyvédi kamarához, se a megyefőnökséghez...

Hegedüs Nándor csúfolkodásnak vette cikkemnek azt a részét, melyben annak a fel fogásnak adok hangot, hogy a zsidó hitközség vezetéseben kifejtett munka még nem magyar közéleti tevékenység, az tehát még nem bizonyítja a magyar közösséghez való tartozást.

„Mit feleljen egy zsidó — írja Hegedüs — a kérdőívnek arra a rubrikájára, hogy milyen szerepet tölt be az egyházi életben?”

Szerényen megjegyzem, hogy a kérdőívnek ilyen rubrikája nem volt! Ez a kérdés így hangzott: „Milyen munkát fejt ki közéletünkben?” Közéletünkben, a miénkben, a kisebbségi magyarokéban. Ha valaki erre azt felelte, hogy „A zsidó hitközség és a zsidó iskolaszék alelnöke vagyok” — ezzel melléje felelt a kérdésnek, s kitért az elől. Hegedüs azonban ezt magyar szempontból is válasznak találja. „A zsidó ember az egyházában elnök vagy alelnök — írja, — a református ember gondnok vagy

presbiter”. — Már engedelmet kérek, a kettő között a magyar közélet, a nemzeti hovatartozás szempontjából némi különbség mégis csak van. Ha egyik-másik hitközségi elnök vagy alelnök, tegyük fel, hasonló is valamilyenre némely presbiterhez, a hitközségi választmány és a presbitérium között azok külső képeiben, lényegében és feladataiban már bizonyára szembeötlő eltérés észlelhető. A két egyházi vezetőség által képviselt hívők tömegei között pedig kétségkívül óriási a különbség fentemlített szempontból. S aztán: a zsidó vallás és egyház nemzeti jellegét, csodálatos fajmegőrző erejét és hivatását kétségbevonni bizonyára a Szabadság főszerkesztője se fogja. Aki tehát ennek az egyháznak a vezetésében szerepet játszik, annak, ha becsületesen végzi kötelességét, föltétlenül lesznek olyan feladatai, amelyek megoldása nem fog távol állani a zsidó nemzeti hivatás teljesítésétől.

Hegedüs cikkének ez a része oly kirívóan céltalatos és rosszhiszemű, hogy fel lehetne há-

KÉT VERS

UNALOM

Az ablakszárny halkán megnyílik
s egy leányfej kikémlél rajta...
Nézi az eget szürke, álmos,
gomolyog a sok felhő-vatta...
Nézi a fákat, az esőtől
terhes a lombjuk: sírnak-rínak...
...Ez az idő mindent elrontott
s többé már virágok se nyílnak...
A távolban egyhangú zúgás:
zúg egy malom...
És szemerkél
és unalom.

BÁNAT

Egy pad, Körötte zörgő, dús avar,
szél zúg és nyugósen belékavar
és szilajul röpti szerzetesét...
Egy lány a padra ül
s lehajítja a fejét.

MÁRTONFFY ERZSÉBET.

borodni rajta, ha állításában nem volnának meg a komikum elemei.

Cikkemben állást foglaltam a fiatal magyar jogásznemzedék ama felfogása mellett, mely szerint az egyszerű magyarpárti tagság még nem elegendő magyar közéleti tevékenység egy zsidó egyén magyar voltának bizonyítására. Lehet, hogy vannak olyanok, akiket ez a szigorú zsinórmérték igazságtalanul rekeszt ki, de viszont határt szabni mégis csak kell. A fiatal magyar jogásznemzedék tulajdonképpen még tovább megy, s tudomásom szerint, teljesen szükségtelenné tartja, hogy zsidók az ardeali magyarság politikai alakulatának tagjai legyenek. Olvastam tőlük leveleket, nyilatkozatokat. Olyan csatornáknak érzik a zsidók magyarpárti tagságát, amelyeken zsidó érdekek közlekednek, sőt amelyeken át káros eszmék hatolnak be a kisebbségi magyar nemzet közösségébe. Ez elgondolás szerint tehát a magyar közéletben különösképpen szorgoskodó zsidók figyelembevételre is csak olyan engedmény, amit az ildomoság kíván meg. Bármilyen kíméletlennek látszik is ez, ilyen ma az irányzat. Nincs itt hely annak fejtegetésére, hogyan alakult az ki. De megvan, s ezen se eltagadás, se kendőzgetés nem változtat. Ezen ma már vitatkozni se lehet. Bámulok, hogy Hegedüs Nándor nem akarja tudomásul venni. Pedig, elárulhatom, ez az irányzat övele szemben is érvényesül. En elég hosszú időn át újságírói tiszteimből folyólag tenüj voltam Hegedüs képviselői szereplésének, hallgattam beszédeit s láttam, hogyan hallgatták mások ezeket a beszédeket. Bármily jól tud is románul, bármilyen ügyesek voltak is az érvelései, sohase tudta lekötöni hallgatóságát figyelmét, egyszerűen azért,

A levegőt nyelő emberek...

Borzalmas kellemetlenséget idéz elő majdnem minden tizedik embernél egy ideges eredetű u. n. (aerophagia) tulsok levegőt nyelő ember-típus. Ezen kellemetlenség abból áll, hogy a gyomor és a bél megtelik levegővel és borzasztó felfúvódást és feszültséget idéz elő a gyomor és bélrendszerben, sőt a rekeszizmokat is annyira feltolja, hogy nehéz lélegzést idéz elő és a szívre is kellemetlen érzést gyakorol. A beteg anni nem bír és ha eszik, azonnal hányingere van, azédül, fejnymást érez és valósággal elkecséri egész életét.

A világhírű amerikai Gastro D. azonnal megszünteti ezeket az ideges eredetű zavarokat és így megszűnnek fenti kellemetlenségek is. Gastro D. kapható az ország minden gyógyszerertárában és drogériájában, vagy postán megrendelhető 130 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerertárában. București, Calea Victoriei 124.

mert nem vették komolyan, nem tekintették a magyarság igazi reprezentánsának és nagyon gyakran hallottam nem is olyan jobboldali képviselők széksoraiból ilyen megjegyzéseket:

— Jó, jó, de mit okozódik, mikor nem is magyar?

Joggal feltehető a kérdés: Mi szükségünk van nekünk erre? Be kell ismernünk: a jó-hiszemű magyar zsidók számára tragikus helyzet ez. De a nagy közösségi érdekek távlataiban eltörpülnek ezek az egyéni tragikumok.

S minthogy Hegedüs Nándor cikkében igyekszik összehasonlítani a sváb-magyar kérdést a zsidó-magyar kérdéssel, kézenfekvő itt megemlíteni, hogy mikor *Willer József* német hangzású nevével föllép a magyarság szószólójaként, mindenki feszült érdeklődéssel hallgatja. És még nem tapasztaltam, hogy valakinek eszébe jutott volna komolyan kétségbevonni a dupla W-s magyar képviselő illetékes-ségét. Miért? Egyszerűen azért, mert a németek, szlávok stb. teljes és tökéletes beolvadó-képességében hisznek az emberek, a zsidóiban azonban nem. A zsidóságot mindig különálló testnek érzi a román közölemény is és a magyar is. Nem is szólva arról, hogy a zsidó is. Többek között ezért sem elegendő a nemzeti munkabeosztás célzatával készült ügyvéd-névsorba való felvételhez az, ha valaki „egyszerű tagja a Magyar Pártnak”.

Különben Hegedüs maga is azon az állásponton van, cikke szerint, hogy miután ez az összeállítás egyúttal a kisebbség önvédelmi eszköze is kívánt lenni a Numerus Valachicus alapon emelt vádakkal szemben, a zsidó ügyvédek a magyar ügyvédek statisztikájából egyáltalán ki kellett volna hagyni. Ugyanis a zsidóság is készít statisztikát, amelybe minden zsidó ügyvédet felvesz, így tehát nem volna célszerű, ha egy és ugyanaz az ügyvéd mind a két kimutatásban szerepelne.

Le kell itt hamar szögezni, hogy Hegedüs javaslata szerint a magyar statisztika munkájának a zsidók statisztikai munkájához kell alkalmazkodnia. Aztán: Hegedüs természetesen találja a zsidó adatgyűjtőnek azt a jogát, hogy minden zsidót felvegyen, tekintet nélkül „nemzeti hovatartozására”, — de viszont kifogásolja, hogy a magyar névjegyzék összeállítója felvette azokat is, akik nem tagjai a Magyar Pártnak. És végül: ha az a zsidó statisztika tisztán felekezeti alapon készült, amit nem hiszek el Hegedüsnek, akkor abba fel kell venni azokat a zsidó vallású ügyvédeket is, akik úgynevezett román nemzetiségűek. Hogy szolgálhat akkor ez a statisztika kisebbségi harc eszközü? Vagy Hegedüs a románoknál elismeri a disszimilációt, a magyaroknál azonban, ahol ő és barátjai is érdekelve vannak, nem?

Azt írja Hegedüs, hogy a zsidók nem azért szisszentek fel a ügyvédnévsorból való kihagyás miatt, mert szakmai érdekeikben érez-

Megérkeztek

az első külföldi

halkülönlegességek

Egy db óriási ruszli 2.50, Kalla Ostsee, Góngyhal, Ostsee-saláta, óriási sós hering darabja 8.— lei, a la noszolyi vaj-sajt 10 deka 8 lei, negyed kg. 14 lei. 1 kg. gyógyméz 40 lei.

Aszód nál Oradea Sas-palota

ték sértve magukat, hanem mert magyarságukban kaptak fröcskét. Ezt az állítást azzal indokolja, hogy a Magyar Kisebbség-nek, amelyben a névjegyzék megjelent, nincs elég nyilvánossága; tehát nem hathat úgy, mint szakmai szempontból számottevő közönségtoborzás. Ez állítással szemben ugyan tény az, hogy az említett folyóiratot inkább csak a kisebbségi problémával foglalkozó szakértők olvassák; de az is tény, hogy annak közléseit mint dokumentáris anyagot nagy nyilvánossággal rendelkező lapok is át szokták venni s arra hivatkozni szoktak. Így mégis csak valószínű a feltevés, hogy nem álltak távol anyagiak, kenyérfélt megmondások se azoktól, akik a névsor ellen tiltakoztak. Mert — okoskodnak ezek, — ha valakit a zsidók úgyis magukénak számítanak, miért ne igyekezzenek az megnyerni magyar körök bizalmát is azzal, hogy a magyarokhoz is tartozik. Mert csakugyan azt tapasztaljuk, hogy olyan magyar megmozdulás esetén, amelyen keresni lehet, rögtön előállnak a zsidó vallású „egyszerű magyarpárti tag”-ok, s mellett verve, magyar nemzeti alapon természetesen találják, sőt követelik, hogy például egy Magyar Ház építésénél ők készítsék az adásvételi és munkaszervezőségeket, ők csinálják a terveket, ők legyenek a munka vállalkozói, pallérjai, szállítói — minden, egészen a napzámosig.

Hát legalább ilyen esetekben ezek az élelmes, „egyszerű magyarpárti tag”-ok nem mondhatják majd:

— Hiszen benne vagyok a Magyar Kisebbség hivatalos ügyvédnévsorában is!

Igen. — a fiatal, öntudatra ébredt nemzedék azt akarja, hogy ne mondassák ezt az orvosok se, a mérnökök se, az újságírók se, a bankemberek se. Nem tudom milyen magyar körökkel való érintkezésből merít Hegedüs érveket, állásfoglalást, bátorságot, otthonosságot. Csak úgy lehet, hogy ezek a körök vele szemben kiméletből vagy valamilyen megfélemlítettség miatt elhallgatják a mai keresztény magyarságnak ebben a kérdésben valloott egységes felfogását. Velem folytatott beszélgetéseikben egészen másképp nyilatkoznak. Elhűlné Hegedüs, ha neveket említenék és kijelentéseket sorakoztatnák fel... És talán belátná, hogy a magyarság idősebb nemzedékei is rég szakítottak már azzal a felfogással, amelyet ő oly érthetetlen esőkönyvösséggel képvisel.

Az viszont csakugyan tiszteletreméltó, hogy a zsidók értelmiségi rétegei továbbra is örömeiket találják a magyar kultúrában. Ez nem is meglepő, hiszen még bizonyára sokáig magyarul fognak a legjobban beszélni. De ennek nincs különösebb jelentősége. A budapesti zsidók nagy része ma is, évszázadokkal Spanyolországból való kiűzetésük után, kegyelettel őrzi a spanyol nyelvet. Szívósan ragaszkodnak a spanyol kultúra e lényeges eleméhez, de mindnyájan tisztában vannak vele, hogy ők nem spanyolok, hanem zsidók. Ez néprajzi érdekesség, semmi más.

Ne haragudjék Hegedüs Nándor, minket nem örvendeztet az, hogy egy magyar városban a színházi előadásokon ők töltik meg a párhelyeket és a földszinti széksorokat. Ellenkezőleg: ez aggodalommal tölt el minket, mert ebben a zsidóság tagadhatatlan sokirányú kultúreredeklödése és fejlett szórakozási hajlandósága mellett a keresztény magyar elem területvesztésének jelét és anyagi teljesítőképessége mélypontra esésétől való bizonyítékot látjuk, ami nemcsak a világháború miatti megrázkódtatásokra, de a háború előtti liberális korszak keresztény öntudathányára és bűnös közönyére is vezethető vissza.

Jávör Béla.

Trikál József:
Új élet a régi romjain
Színes egymásutánban láthatjuk e könyvben az új világot, amely felé haladunk, az új szellemet, amely mindent átjár, korunk sebeit, a kibontakozás lehetőségeit.
Amateur-kötés, 230 oldal.
Ara 105 lei és portó.
Kapható könyvosztályunknál

KERESZTREJTVÉNY

ROVATVEZETŐ: CSÜRÖS EMILIA.

42. 55. szám.

Beküldte: Páll V. Géza

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65
66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78
79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104
105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117
118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130

A keretsorok (Vízsz. 1., függ. 1., vízsz. 57. és függ. 57. a nyílak irányában). Arany János két költeményéből valók „en” pótlással). Ezek küldendőik be, továbbá a vízsz. 35., 71. Határidő: nov. 12.

Vízszintes sorok:

14 Becézett női név. 15 Hollandiai folyó. 16 Kirakatban van. 17 Arany János szobrának alkotója. 19 I. Nagy város rövidítés. II. Egyetemen tanulják 20 Vissza: költő és drámaíró. 22 Néha az erdő is... 24 Neves olasz hadvezér. 26 Előázsiai medencéből való (ford.) 27 Ezt fogja meg a gazda tavasszal. 29 Fontos rövidítés. 30 Vissza: Idegen kifejezés. 31 Magyar építész. 33 Névutó. 34 Van szóké is. 35 Volt magyar lírikus költő. 36 Növény része. 38 Kettős mássalhangzó. (Utolsó betűje megkettőzve.) 39 Idegen női név. 41 Vissza: A kassa hangja. 44 Idegen birtokos névmás. 45 Egymás mellett betűk (ford.) 47 R-rel, angol főnémes 48 Van ilyen bus is. 54 Háromszékmegyei kisközség 55 Munkás a csépléskor. 56 Vissza: női név. 60 Francia művészet, névelővel. 61 Azonos betűk. 62 Fontos latin rövidítés. 63 Vissza: kisebb katonai alakulat. 64 Azonos betűk. Egyik ékezetes. 66 Lug betűi keverve. 68 Sokat szereplő folyó. 70 Kettős mássalhangzó. 71 Régi fegyver. 72 Kicsinyítő rag. 74 Kis hal neve. 75 Névelővel mássalhangzó, kiejtés szerint 77 Női név. 80 Feltételes kötőszó. 82 Kémiai elem + v'izza: német ellentétes kötőszó (főlősleges ékezet). 85 Ékezet. Az ember szervezetében van. 86 Vissza: kötőszó. 88 Etel (ford.) 89 Így hívták Csokonai szerelmét. 90 Vissza két szó: I. Napszak. II. Vers része. 91 Alkonvátkor van. 92 Vissza: angol irodalom-történetírő. 94 ...fényes. 95 Koldus teszi állandóan, de néha mindenki rászorul, hogy ezt eszelekedje.

Függőleges sorok:

2 Ósmagyar kutató. 3 Névutó + időegység. 4 I. Pestmegyei nagyközség. II. Halhatatlan. 5 Mutató névmás. 6 Nevesebb magyar költő. 7 Hires angol hajós. 8 Ősi néptörzs Borneóban. 9 I. S. O. Z. 10 Személynév. 11 Német festő. 12 Olasz város. 13 A francia forradalom neves alakja. keresztnévnek kezdőbetűjével. 18 Cimróvidítés. 21 Áradatban van. 23 Koldus teszi. (Ékezet főlősleges.) 25 Ilyen érzete is van az embernek 28 Mezei házcsoport + mutatónév + „Arva golya áll.” 30 Egy i betű betöltésével nemzetközi sport mérkőzés + illatú. 32 Azonos betűk. 33 Keresetben van. 37 Együtt érez. 40 Öreg ház-őrök. 42 Ékezet. betegségek. 43 Férfinév + ren-

dezett tanácsu. 44 Háromszékmegyei község. 45 Vissza: Bogácsban van. 46 Kutya teszi a légygel. 48 Angol sziget + rag. 49 Becenév + kérdő hangzó 50 Fizetés közepe. 51 „Les” betűi vegyesen. 52 Borostyánban van. 53 Áskálodásban van. 58 Két mulattató fogalom. 59 Ezt kap némi munkás. 65 Nagy madár + A. L. A. 67 Van viselkedés is ilyen. 68 Harag latinul. 69 E-vel, felkészítő alkalmával mondjuk. 73 Alakulat 76 Többször mondja a férfi, ha elmegy valahová. 78 Ékezet. női név. 79 Ezt szokták harangozni. 80 Arab szó, amely női lakostájt jelent 81 Egy főlősleges ékezet. csillagot jelentő idegen szó. 83 Néha az ember... 84 Kezében van. 86 Másországbeli madár. 87 Nagy baj, ha valamelyik ízet ezt mondja. 93 Mutatószó. 94-a Tagadó szócska.

A 40. sz. keresztrejtvényünk helyes megfejtése:

Vízsz. 1. Minden jó, ha a vége jó. 28 Flégia, 31. Faludi 4. Cimbalom, 64. Lantos, 83. Neoscolasticizmus. Függ. 1. Metternich Kelemen, 13. Onodi országgyűlés, 34. Sátoros, 60. Kolonc.

Megfejtették: Fecser Mihály, Szabó Béla, Batic Béla, Törtyéky Jenő, Bándy Árpád, Szentpétery Anirás, Szász Sándor, Lónai Ödön, László Antal, Kállay Lajos, Batázs Gergely, Péterffy Erzsébet, özv. Záknoffy Antalné, Benedek Judit, Mieztrik Kató, Dombrády Ferenc, Szabó Józsefné, Mártonffy Zoltánné, Szabó Illés, Páll V. Géza, Páll Jenő, Simon Mária és Zoltán, Babilon András, Búzás Imre, Lázár Béla, Adamkovits Aladárné, dr. Szentmiklóssy Imréné, Oberst Béla, Domokos János, Lobenschuss József, Szabo Zoltán, Jámbor Kálmán, Zakariás I. István, Zakariás Tibor, Lengyel Edit, Sambach Károly.

A sorsoláson Szabó Béla (Alba-Iulia) nyert meg a „Magyar karaván Itálián keresztül” című könyvet. Postára tettük.

Olvassátok és terjesszétek a Magyar Lapok-at!

Anekdóta-lexikon

NIKITA, MONTENEGRÓ KIRALYA (1841—1921).

Egyszer egy angol utazó Cetinjébe érve, azt az óhaját fejezte ki, hogy szeretne beszélni a királlyal. Mi sem volt könnyebb s az utas egy óra múlva már mint Nikita vendége ette a sonkát és itta a jó, házi szilvóriumot. Étkezés közben szóba került természetesen Montenegro is.

— Az én hazám nem a legnagyobb ország a világon, sőt még a Balkánon sem — mondta Nikita, — de azért el nem cserélném semmiféle más birodalommal az ég alatt.

Az angol utast, úgy látszik, nem hatotta meg nagyon ez a kijelentés, mert nem felelt rá semmit. Ezért Nikita méltatlankodva folytatta:

— De azt csak el kell ismernie, hogy a legszebb ország a világon és a legbecsületesebb nép lakja.

Ebben az angol sem mert már kételkedni, csupán az az ellentéte volt, hogy Montenegro-nak nincs kivétele. De erre a megjegyzésre már igazán mérgesen pattant fel az öreg király, mondván:

— Nincs kivétel? Hát az én leányaim? Az egyik olasz királyné, kettő orosz nagyherceghez ment férjhez, szegény Zorza pedig Karagyorgyevics Péternek volt az élettársa... Ha ez sem elég kivétel, akkor nem tudom, mit nevez ön annak.

Hivatalos fogadtatásoknál Nikita udvarában fejedelmi etikett volt, de azért kezetfogott és megállt beszélgetni a legegyszerűbb alattvalójával is.

A montenegrói nép ügyes-bajos dolgaiban gyakran személyesen is bíraskodott. Kült fővárosának piacsterén egy fa árnyékába és ott meghallgatta alattvalóinak panaszait. Ilyenkor gyakran került abba a helyzetbe, hogy bonyodalmas pereket eldöntsen, olyanokat, amelyek előtt a jogászok agyafurtsága tehetetlenül torpant meg. Ezekbe a vitás ügyekbe sokszor más szempontok is döntően beleszóltak, amit az alábbi eset is mutat.

Egy parasztagazda, bizonyos Mitar Beloff összekülönbözött Plamenac hadügyminiszterrel, a király nagyhatalmu kegyencével. Egy legelő használati jogáról volt szó és mindenki tudta, hogy az igazság és a törvény Mitar oldalán van. Csakhogy az egész országban egyetlen bíró sem akadt, aki a hadügyminiszterrel ki mert volna kezdeni. Hosszas huzavona után a kérdés a király elé került. Nikita maga is látta, hogy a földművesnek igaza van, de viszont legmeghítebb barátját sem akarta elkedvetleníteni. Ezért igen ravasz megoldást talált ki. Elővette a naptárt és a feleket újabb tárgyalásra idézte meg, mégpedig 1890 június 5-ére, délután három órára.

A kitézőt időben az ellenfelek megjelentek, előadták mondanivalójukat, megmutatták bizonyítékaikat, aztán Nikita, aki a kihallgatás alatt állandóan órájára pislogott, kihirdette a határozatot:

— Isten, az ő mindenható bölcsességével maga ítéljen. Ha a nap fényesen ragyog tovább az égen, legyen a legelő a tied, Mitar Beloff! De ha a nap elsötétül, ez jel lesz mindnyájunk előtt, hogy Isten a legelőt Plamenacnak rendelte.

Ebben a pillanatban kezdődött a napfogyatkozás. A jelenlevők a csodától megrendülve, mind térdreborultak.

MUNKÁCSY MIHÁLY FESTŐMŰVÉS (1844—1900).

Munkácsy Mihályhoz egy gazdag lipótvárosi bankár kopogtatott be egyszer s fiának kezdetleges festményeit mutatta meg neki.

— Nos, nagy művész, — szolt a bankár, — mit szol a gyönyörű képekhez?

— Szép, szép. Hát jól számol a fiú?

— Kitézőn.

— Akkor adja az úr kereskedőnek, — jegyezte meg metsző gunnyal Munkácsy.

Munkácsy Mihály csodálatos szépen tudott fűtyülni. Ha vidám társaságban a fehér asztalnál bizalmas barátaival mulatott, egyszerre csak hátrahajolt a székeben és rágyújtott valami busongó régi magyar nótára.

Az ezredévi országos kiállítás alkalmával Szapáry Géza gróf szalonjában kérve-kérték a mestert, hogy fűtyöljön.

— Nem szabad, nem tudok, — mosolygott a mester, — az öreg kanarit már csak a multért becsülik.

Ezen jelentéktelen összegek ellenében részt vesz az Állami Sorsjáték huzásain, amelynek terve

77.917 NYEREMÉNYT,

289.132.196 LEI

értékben, tartalmaz. Vásároljon sorsjegyet és gondoljon arra, hogy a pénz, amit érték adott az eddig létező legnagyobb esélyek mellett helyeztetett el... A negyed

SORSJEGY, amelyért 200 leit adott, egy milliónál többet hozhat. Gondoljon csak az előző huzások nyertesinek örömére. Gondoljon arra, hogy semmi sem áll útjában annak, hogy Ön is ebbe a helyzetbe kerüljön, ha van a zsebében Állami Sorsjáték sorsjegy.

NEGYEDSORSJEGY OSZTÁLYONKÉNT

200 LEI

EGÉSZ SORSJEGY OSZTÁLYONKÉNT

800 LEI

VÁSÁROLJON IDEJÉBEN SORSJEGYEKET

ÁLLAMI SORSJÁTEK

A mérnökember sorsa Szovjet-Oroszországban

Irta: Belányi Imre

Előttöm fekszik Vajda András oradeai származású mérnök társam szakmunkája: „Oroszország vízepítési problémái”. A tárgyilagosan rokon- vagy ellenszenv mellőzésével mérnöki szempontból tárja fel a szovjet műszaki problémáit, dicséri a rendszerük előnyeit és rámutat hátrányaira.

A dolog természetéből következik, hogy Vajda sem azt nem írja meg, miért ment ki Oroszországba, sem azt, hogy ha már kiment, miért nem maradt ott?

Hogy ez a kartársam, helybeli vagyonos régi család tagja, miért kalandozott el idegenbe, annak mint mérnök, könnyű magyarázatát tudom adni.

A mérnöké az összes foglalkozási ágak közt a legközpolitább, a mérnök leghamarább szánja el magát, hogy idegenbe vándoroljon, ha azt látja, hogy saját hazájában nem lehet proféta.

1899-ben, mikor Mechwart András vezérigazgató, ganzyári működésének 50 éves évfordulóját ülte és a királytól magyar nemességet kapott belicskai előnévvel, mindenki valami nagy hazafias nyilatkozatot várt tőle. Ő pedig egyszerűen annyit mondott: „Ahol a kenyerem, ott a hazám”.

Sokan nem találták helyesnek ezt a kitéző mondatot, legjobban megütközött rajta a mellettem álló kartársam és barátom Seefahner Egon, de egy évre rá már sem én, sem Egon barátom nem voltunk Budapesten. En Innsbruckba kerültem az ottani villamos művek üzemzetője gyanánt, Seefahner szintén Ausztriába jutott, ő az, aki kortársaim és barátaim közül a legtöbbre vitte, ő ugyanis az osztrák államvasutak vezérigazgatója lett.

Majdnem ugyanakkor kortársaim és mérnökbarátaim közül egyik Ausztráliába ment s ott

meg is nősült, egy másik Londonban az angol Siemens művekbe szegődött, egy harmadik kedves cimborám Kínában nősült bele egy tyúkfarmba és most az a foglalkozása, hogy tojásokat kellet. Bartsch bihori földbirtokos hasonló nevű unokafivére, szintén mérnöktársam, ugyanaból a korosztályból, Prágában nősült bele egy sörgyáros családjába. Így szóródtunk szét, akik együtt végeztük a műegyetemet, a szélrözsza minden irányába. De hogy ez ma sincs másképp, példa rá tulajdon fiam, aki Indiában keresi meg a kenyerét. Említsem-e Mándy, Erdélyi, Rosinger mérnököket, mind a hárman még 10 év előtt velünk ültek a kávéházi mérnökasztalnál és most Amerikában vannak.

Meg lehet tehát érteni, hogy Vajda András mérnök tudomást szerezve azokról a nagy vízepítési tervekről, amelyeket Szovjet-Oroszország maga elé kitézőt, odautazott és részt kért a mérnökember számára érdekes munkából. Részt is kapott, mikor azonban már sikereket tudott felmutatni, irigyei feljelentették őt szabotázs miatt, amelynek bolsevistáéknál halál a büntetése. Elfogták és már majdnem rossz vége lett, amikor a diplomáciának sikerült kieszközölnie, hogy őt rendes bíróság elé állítsák. A bíróság Vajda mérnököt a szabotázs vádjá alól fölmentette, amire kiadták neki útlevelet.

Más országban, ha valakit fölmentenek, azt visszahelyezik állásába és előbbi jogába, de Szovjet-Oroszországban ügylátszik más igazság a mérvadó.

Ez a más igazság az, amellyel a „Brassói Lapok” egyik cikkirója rokonszenvenzni látszik és amely mellett sokszor helybeli lapjaink közül is egyik-másik lándzsát tör.

Vajda mérnöktársam a napokban Oradeára jön, hogy rokonait meglátogassa. Érdekes lesz tőle bővebb részleteket megtudni.

KÖZGAZDASÁG

Alhírek az elsőfokú iparhatóságok működésének megszüntetéséről

A szakkamarai és az új ipartörvény téves magyarázata okozza az általános zavart

Az utóbbi napokban híre járt, hogy egyes városok — közöttük Oradea is — megszüntették az elsőfokú iparhatósági teendők ellátásával megbízott ügyosztályokat. Ennek következtében az a helyzet állott elő, hogy míg a járási főnökök az iparigazolványt a feleknek kiadják — addig a városok egy részében hiányzik az a hivatalos szerv, amely az érdekeltek irányú bejelentéseit elintézte.

Kezdetől fogva jogosultnak látszott az a feltevés, hogy nyilván tévedésről, a törvények helytelen értelmezéséről van szó. A közönség az új jogszabályok között nehezen tud tájékozódni s inkább törvényes kötelességénél is többre hajlandó, mintsem hogy büntetés, vagy joghátrány érje. Még nem ismeri ki magát a cégbejegyzési, meg a munkakönyvváltási kötelezettség között. Minthogy pedig a régi törvény szerint az iparigazolvány birtoka volt minden ipari és kereskedelmi tevékenység alapja, — abban a hiszemben vannak az érdekeltek, hogy súlyos mulasztást követnek el, ha iparigazolványt nem szereznek.

Feltétlenül illetékes helyekről a következő tájékoztatást szerezte:

1. Az egyes városok elsőfokú iparhatósági ügyosztályainak megszüntetéséről szóló kószák hírek valótlanok. Az iparhatóságok — bár szűkített, illetve több tekintetben megváltozott hatáskörben — tovább működnek.

2. A képesítéshez kötött mesterségeket gyakorló önálló iparosoknak a törvény ismeretes

rendelkezéseiben előírt mesterkönyvet, — a segédeknek pedig munka- (segéd)-könyvet kell véltaniok. A mesterkönyv az iparigazolvány jogi természetével bír. A képesítéshez kötött iparágakban tehát nincs többé iparigazolvány.

3. Kereskedők kötelesek cégüket a lakóhelyük szerint illetékes Kereskedelmi és Iparkamara céghivatalánál bejegyeztetni. A cégbejegyzés az iparigazolványt pótolja. A bejegyzési kötelezettség szempontjából mindenki kereskedőnek számít, aki árukat termel és hoz forgalomba.

4. Aki sem nem kereskedő, (nem árus), sem nem olyan ipart űz, amelyet a törvény képesítéshez köt (pld. ablaküvegtisztító, bérkocsis stb.), iparigazolványt tartozik váltani s az ilyen iparigazolványokat, valamint az iparendélyeket és telep-engedélyeket ezután is az I. fokú iparhatóságok adják ki.

Kétes esetekben pontos felvilágosításokkal szolgálnak a Kereskedelmi és Iparkamarák — főleg a cégbejegyzési kötelezettségről, valamint a Munkakamarák — utóbbiak a képesítéshez kötött iparok gyakorlásáról.

Félreértések elkerülése végett közöljük még megvilágító példát. hogy egy cipész mesterkönyvet is tartozik váltani és cégét is be kell jegyeztetnie, mert mestersége képesítéshez van kötve és mert iparának gyakorlása körében árut hoz forgalomba. Viszont egy vaskereskedő csak cégbejegyzési kötelezettséggel van terhelve, mivel iparát a törvény nem köti képesítéshez.

Rendelet a kvótán felüli engedélyek iránti kérvényekről

Bucurestiből jelentik: A kereskedelmi és iparügyi minisztérium utasította a külkereskedelmet irányító igazgatóságot, hogy november 10-ike előtt új kvótákra, kvótaemelésekre, vagy kvótán felüli engedélyekre vonatkozó kérvényeket iktatni nem szabad. Erre az intézkedésre azért volt szükség, hogy ez év IV. negyedére a beviteli engedélyeknek az importőrök kvótái és a Nemzeti Bank által közölt országok szerinti diszponibilitások keretében való kibocsátását a legkedvezőbb körülmények között végezhessék.

A kvótán felüli bevitelre vonatkozóan külön felhívják az érdekeltek figyelmét arra, hogy a kérvényeket csak akkor lehet benyújtani a külkereskedelmet irányító igazgatósághoz, ha a minisztérium a sajtó útján már közölte, milyen viszonylatokban áll fenn diszponibilitás a kvótán felüli bevitel részére.

ÚJ ELJÁRÁST VEZETNEK BE A ROMÁN-OROSZ FIZETÉSI FORGALOMBA. Bucurest. Saját tud. Ostrovszki orosz követ tárgyalásokat folytatott Constantinescuval, a Nemzeti Bank kormányzójával, az orosz-román kereskedelmi egyezmény alkalmazásáról. Új, kevesebb alaki-sági fizetési eljárásban állapodtak meg.

Fuvarkezdvevény vetőburgonyára a svájci vasutakon. Genfből jelentik: A svájci vasutak 1936 október 15-től jövő évi május 15-ig terjedő érvénnyel bel- és külföldi származású elismert vetőburgonyára fuvarkezdvevényt léptettek életbe. A belföldi származású vetőburgonya szállítása fuvarmentesen történik, míg a külföldi vetőburgonyára érvényes díjtételeket 50 százalékkal mérsékeltek. A külföldi forgalomban fennálló irányítási előírások a kedvezmény alkalmazása érdekében feltétlenül figyelembe veendő. Az import-vetőburgonyának vetési célokra történő felhasználására nézve Svájcban igazolási kényeszer áll fenn.

Felfüggesztik az árdragító cégek behozatali jogát. Bucurestiből jelentik: A minisztérium határozatot hozott, amely szerint az árdragítás miatt megbüntett cégek behozatali jogosultságát hosszabb-rövidebb időre megvonják. Az ilyen cégek a büntetés időtartama alatt semmiféle áru behozatalára engedélyt nem kaphatnak.

Jugoszlávia eddigi buzakivitele. Belgrádból jelentik: Jugoszláviának az idel, rekordszámú menő buzatermeséből kerek 60 ezer vagon kivitel felelesége volt. Ebből a mennyiségből eddig kerek 20 ezer vagon vittek ki, vagyis a kivihető mennyiségnek egyharmadát.

Brüsszel a rexisták tüntetése idején.

Dégrelexista vezér letartóztatásakor hívei utcai tüntetéseket rendeztek, amelyeket lovardorok oszlattak szíjjal. Képünk eredeti helyszíni felvétel.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén. Oradea, Strada Regele Carol II. No. 5.

Mindenszenti gyertya
negyedkiló 12 lei
Aszódinál Oradea Sas-palota

Aprohírdetések

Aprohírdetések díja szavankint 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb aprohírdetés ára 30 lei. (Az állástkeresőknek 25 százalékos kedvezmény).
Cím a kiadóban 10 lei.

Lakás

Kapualatti
butorozott szoba, külön előszobával, esetleg ellátással is kiadó. Oradea, Str. Nicolae Zsiga No. 7.

Butorozott szoba
teljes ellátással november 1-re kiadó. Str. Ciordas No. 50.

Két utcai szoba
konyha és mellékhelyiségekből álló lakás kiadó. Oradea, Str. Leagănuului 12. sz.

Kiadó
egyszobás lakás. Oradea, Str. Dimitrie Cantemir 55. és Str. Pavel 17. szám.

Különféle

ŐSZI ÜLTETÉSRE
gyümölcsfát, fenyőt, bukszust, rózsát nagy készlet miatt nagyon olcsón árusít **CZIRA** kertészet. Oradea, Str. Prága 24.

Gyomorégés,
és gyomorsavtúltengés, emésztési zavarok, epebaj ellen biztos hatású a Magotin gyomorpor. Ára 60 lei. Lerakat: Csanda gyógyszerár. Oradea.

MAGAS
árért veszek aranyat, ezüstöt, brilliántot bármilyen mennyiségben. **HERBST** ékszerész Oradea, Bul. Regele Ferdinand No. 3.

Sírlámpák,
öblönyök, eladók. Oradea, Bul. Regele Ferdinand 13. az udvarban jobbra.

ÉLŐ- ÉS MŰVIRÁG KOSZORUK
Mindszentre és temetésre legszebb kivitelben, legolcsóbban készit **CZIRA** virágüzlet Oradea P. Reg. Maria 2

Epekő,
vesekőbántalmaitól és gyomorbajától, kőszé-nyétől és reumájától könnyen és gyorsan szabadulhat. Kérjen válaszbélyeg csatolásával Utmutatót „Sanitas” jelige alatt. Cím a kiadóhivatalban.

Alkalmazás

Mindenes szobalányt
keresek november 1-re. Oradea, Str. Ciorgariu 15. földsz. 1. balra.

Gyümölcskezelő,
kertész, aki felelősség mellett olt szőlőt, gyümölcsfákat és rózsafákat, a méhészetben is nagy jártassággal bír, állást keres. Címeket a kiadóba kér.

Oktatás

Felelősséggel
elvallalom elemisták, liceumi magántanulók és liceumi rendes tanulók házi oktatását előkészítését. Cím a kiadóban.